

K I I H D Y T Y S K A I S T A

E U R O V A A L E I H I N

KIIHDYTYSKAISTA EUROVAALEIHIN

- EUROOPAN PARLAMENTIN UUSJAKO -

KIIHDYTYSKAISTA EUROVAALEIHIN

Kirjoittaja: Juho Mäki-Lohiluoma

Kansi: Eetu Lehmusvaara

Raportin kirjoittaja Juho Mäki-Lohiluoma on Ajatuspaja Toivon EU- ja lainsäädäntöasioiden analyytikko. Mäki-Lohiluoma on aiemmin työskennellyt muun muassa Ajatuspaja Linjan toiminnanjohtajana sekä toimittajana useille sanoma- ja aikakauslehdille.

Ajatuspaja Toivo
Kansakoulukuja 3 A 00100 Helsinki
www.toivoajatuspaja.fi

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	5
2. KANSALLISTEN MIELIPIDEMITTAUSTEN AGGREGOINTI EUROOPAN TASON KANNATUKSEN SELVITTÄMISEKSI	7
3. EUROPUOLUEET JA EUROOPAN PARLAMENTIN POLIITTISET RYHMÄT ..	10
4. HUOMIOITA KANSALLISTEN PUOLUEIDEN SIIJOITTAMISESTA OSAKSI EUROOPAN PARLAMENTIN POLIITTISIA RYHMIÄ	19
5. PAIKKAENNUSTEET JA VAALITAPA	22
6. VAALITULOS VUODEN 2014 EUROVAALEISSA.....	24
7. ISON BRITANNIAN EU-ERON VAIKUTUS.....	26
8. KANSALLISTEN MIELIPIDEMITTAUSTEN AGGREGOIDUT TULOKSET	29
9. MUUTOKSET EUROOPAN PARLAMENTIN RYHMIEN KANNATUKSESSA VÄLILLÄ 2013-2018.....	31
12.1. EPP	31
12.2. S&D.....	34
12.3. ALDE.....	35
12.4. EFDD, ENF ja muut EU-vastaiset nationalistipuolueet.....	37
10. KOLME VAIHTOEHTOISTA SKENAARIOITA.....	40
13.1. ALDE löytää jäsenen Italiasta.....	40
13.2. LREM luo uuden parlamenttiryhmän.....	42
13.3. Äärioikeisto löytää toisensa	45
11. SUURIMPIEN JÄSENMAIDEN POLIITTINEN TILANNE	47
12. JOHTOPÄÄTÖKSET	57
LIITTEET	60
LÄHTEET.....	62

1. JOHDANTO

Ison-Britannian on määrä erota Euroopan unionista maaliskuun lopulla 2019. Kun Britannian EU-ero toteutuu, maan 73 Euroopan parlamentin jäsentä jättävät tehtävänsä ja parlamentin koko pienenee. Se muuttaa merkittävästi myös asetelmia, joista vuoden 2019 eurovaaleihin lähdetään.

Tällä hetkellä Euroopan parlamentissa istuu 751 jäsentä, joka on suurin EU:n perussopimusten sallima määrä. Vuonna 2019 alkavalle kaudelle parlamentin kokoa pienennetään 705 edustajaan, eli 27 europarlamentaarikon paikkaa jaetaan uudelleen ja 46 edustajan paikkaa jätetään täyttämättä. Nämä paikat jäävät tyhjäksi odottamaan mahdollisia uusia jäsenmaita tai koko Euroopan laajuisia ehdokaslistoja.

27 paikan uudelleenjaon tavoitteena on korjata nykyisessä paikkajaossa olevia ongelmia. Parlamenttipaikkojen tulisi EU-lainsäädännön mukaan jakautua niin sanotun alenevan suhteellisuuden periaatteen mukaisesti, mikä ei kuitenkaan täysin toteudu nykyisellä paikkajaolla. Esimerkiksi 9,8 miljoonan asukkaan Unkarilla on 21 europarlamentaarikkoa ja 9,9 miljoonan asukkaan Ruotsilla vain 20. Syy eroihin on pääasiassa muuttoliike. Uudella koostumuksella paikkajakoa pystytään tasaamaan ilman, että yksikään jäsenmaa joutuu luopumaan omista europarlamentaarikoistaan.

Tämän raportin tavoitteena on luoda yleiskatsaus niihin lähtöasetelmiin, joista vuoden 2019 eurovaaleihin lähdetään. Raportissa käydään läpi Brexitin vaikutus parlamentin koostumukseen, eri parlamenttiryhmien Euroopan laajuinen kannatus, suurimpien jäsenmaiden poliittinen tilanne sekä erilaiset vaihtoehtoiset skenaarit, joiden toteutuminen voi vielä muuttaa parlamenttiryhmien välisiä valtasuhteita.

Raportissa havainnoidaan myös Euroopan parlamentin poliittisten ryhmien kannatuksessa tapahtuneita muutoksia. Tarkastelupisteiksi on otettu erityisesti vuoden 2018 loppukevään ja alkukesän kansalliset mielipidemittaukset sekä vuoden 2013 samaan aikaan tehdyt mielipidemittaukset. Molemmat mielipidemittaukset on tehty noin vuosi ennen eurovaaleja. Lisäksi raportissa aloitetaan kansallisten mielipidemittausten seuranta, jonka tavoitteena on ennakoida vuoden 2019 eurovaalien tulosta. Vuoden 2018 loppukevään lisäksi seurantaa varten on koottu mielipidemittaukset vuoden 2017 lopulta.

Vuoden 2018 kannatuksen perusteella on arvioitu, miltä europarlamenttivaalien tulos voisi kansallisten puoluekannatusmittausten perusteella näyttää ja minkälainen paikkajako on mahdollinen.

Edellä mainittuja tietoja etsitään raportissa aggregoimalla kansallisia gallup-tuloksia. Raportin aggregointi poikkeaa monista vastaavista siten, että se huomioi nimenomaan Euroopan parlamentin ryhmien, ei pelkkien europuolueiden kannatuksen. Eri parlamenttiryhmiin on siis niiden taustalta löytyvien europuolueiden lisäksi laskettu puolueet, joiden listoilta valittuja europarlamentaarikkoja istuu kyseisissä ryhmissä nykyisessä parlamentissa tai joiden mahdollisten tulevien europarlamentaarikkojen voidaan arvioida liittyvän kyseiseen ryhmään. Tämä antaa tarkemman kuvan eri Euroopan parlamentin poliittisten ryhmien kannatuksesta sekä niiden todennäköisistä paikkamääristä vuoden 2019 jälkeen aloittavassa parlamentissa.

Raportin lopussa luodaan katsaus suurimpien EU-maiden poliittisiin tilanteisiin, joissa eurovaalikampanjoita lähdetään tekemään. Vaikka vaaleissa valitaan edustajat koko EU:n yhteiseen parlamenttiin ja esimerkiksi kärkiehdokkaiden valitseminen toi viime vaaleissa mukaan uuden Euroopan laajuisen elementin, ovat eurovaalit edelleen korostetun kansalliset vaalit, joissa puheenaiheeksi nousevat usein teemat, jotka eivät välttämättä liity juuri lainkaan eurooppapolitiikkaan. Siksi eurovaalituloksen ennakkoinnin kannalta on olennaista ymmärtää, miltä poliittinen tilanne eri EU-maissa näyttää.

Yhdessä näiden eri elementtien tavoitteena on luoda yleiskatsaus lähtöasetelmista, joista tuleviin eurovaaleihin ja niitä edeltäviin kampanjoihin lähdetään.

2. KANSALLISTEN MIELIPIDEMITTAUSTEN AGGREGOINTI EUROOPAN TASON KANNATUKSEN SELVITTÄMISEKSI

Tämän raportin keskeinen metodi on kansallisten puoluekannatusmittausten aggregointi niin, että niiden pohjalta pystytään laskemaan eri Euroopan parlamentin ryhmien kannatus. Aggregoinnilla saadaan selville eri ryhmien prosentuaalinen kannatus, äänimääräarvio sekä karkea ennuste parlamenttipaikkojen mahdollisesta jakautumisesta, jos paikat jakautuisivat suoraan kannatusprosenttien mukaisessa suhteessa. Nämä lasketaan kansallisten mielipidemittausten pohjalta ja käyttäen uutta 705 edustajan Euroopan parlamentin koostumusta.

Laskelmaan on poimittu yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta vain mielipidemittauksia, jotka on julkaistu jäsenvaltiossa merkittävässä kansallisessa tiedotusvälineessä. Tästä huolimatta mielipidemittausten luotettavuudessa voi esiintyä ongelmia joidenkin jäsenmaiden kohdalla, mutta niiden vaikutus Euroopan laajuiseen tulokseen on pieni. Mielipidemittausten virhemarginaalit vaihtelevat, eikä niitä ole aina ilmoitettu gallup-tuloksista uutisoitaessa. Kahdesta raportin kirjoittamisen aikaan saatavilla olleesta tuoreesta mielipidemittauksesta on laskettu keskiarvo, jota käytetään ennusteessa kuvaamaan puolueen kannatusta. Tavoitteena on hälventää eri tutkimuslaitosten samaan aikaan toteutettujen mielipidemittausten antamien tulosten välisiä eroja ja satunnaisvaihtelua.

Menettelystä on poikettu Ranskan kohdalla, jonka osalta on käytetty kannatusmittauksia, jotka mittaavat nimenomaan puolueiden eurovaalikannatusta. Tähän syynä on erityisesti eurovaalimittausten parempi saatavuus. Jatkoselvityksissä kansallista kannatusta mittaavia mielipidetutkimuksia pyritään korvaamaan nimenomaan eurovaalikannatusta mittaavilla gallupeilla, mikä osaltaan parantaa laskelman luotettavuutta.

Mielipidemittausten toteuttamistavoissa on huomattavia eroja eri maiden välillä esimerkiksi siinä, miten selvityksissä kohdellaan vastaajia, jotka kertovat jättävänsä äänestämättä tai eivät ole päättäneet puoluekantaansa. Niiden mielipidemittausten kohdalla, joissa ilmoitetaan myös ryhmät ”ei osaa sanoa” tai ”ei äänestä”, on jouduttu tekemään ylimääräinen laskutoimitus, jolla selvitetään puolueiden prosenttikannatus niiden vastaajien keskuudessa, jotka ilmoittivat puoluekantansa. Tämä on tehty kaavalla:

Laskelmassa käytetty puoluekannatus = puolueen kannatus mielipidemittauksessa / kaikkien puolueiden yhteenlaskettu kannatus mielipidemittauksessa

Osassa jäsenmaita mielipidemittauksia ei myöskään tehdä säännöllisesti ja niiden raportointi on puutteellista ja vaihtelevaa. Erityisen vaikeaksi osoittautui tietojen saaminen eräiden Itä-Euroopan maiden mielipidetiedusteluista. Näissä tapauksissa kansallisten mielipidemittausten sijaan laskelmassa on käytetty viimeisimpien kansallisten vaalien tulosta. Tämä osin heikentää laskelman ajankohtaisuutta.

Laskelmaa varten tehtiin lisäksi oletuksia eri maissa vuoden 2019 eurovaaleissa annettavien äänten määrästä. Äänioikeutettujen määrän laskeminen perustuu Eurostatin arvioon vuoden 2019 väkiluvusta eri maissa sekä oletettuun äänestyskäyttäytymiseen. Laskelmassa on tehty oletus, että vuonna 2019 yhtä suuri prosentuaalinen osuus eri EU-maiden asukkaista on äänioikeutettu kuin vuoden 2014 vaaleissa. Ensin on siis laskettu, kuinka suuri osuus kunkin maan asukkaista oli äänioikeutettu vuoden 2014 vaaleissa. Tämän tiedon sekä väestöennusteen perusteella on laskettu kunkin maan todennäköinen äänioikeutettujen määrä vuoden 2019 eurovaaleissa.

*Jäsenmaan äänioikeutettujen määrä 2019 = maan arvioitu väkiluku 2019 * (äänioikeutettujen määrä 2014 / maan väkiluku 2014)*

Arvio eri maissa annettujen äänten määrästä perustuu vuoden 2014 äänestysprosenttiin sekä laskelmaan vuoden 2019 vaalien todennäköisestä äänioikeutettujen määrästä. Äänioikeutettujen määrä on kerrottu edellisten vaalien äänestysprosentilla, jolla saadaan arvio kussakin maassa vuoden 2019 vaaleissa annettavista äänistä. Näin saadaan selville tarkempi äänestäjien ja annettujen äänten määrä kuin käyttämällä laskentamallissa äänestysikäistä osaa maan väestöstä, sillä koko äänestysikäinen väestö ei ole oikeutettu äänestämään eurovaaleissa. Malli huomioi myös Itävallan muusta EU-alueesta poikkeavan 16-vuotiaana saatettavan äänioikeuden.

*Jäsenmaan annetut äänet = äänioikeutettujen määrä 2019 * äänestysprosentti vuoden 2014 eurovaaleissa*

Raporttia luettaessa on huomioitava, että laskelma perustuu nimenomaan kansallisten puoluekannatusmittausten aggregoituihin tuloksiin. Europarlamenttivaalien äänestysaktiivisuus on monissa Euroopan maissa matalampi kuin kansallisissa tai alueellisissa vaaleissa. Tämä suosii tietyissä maissa puolueita, joiden kannattajat saapuvat eurovaaleissa uurnille kilpailijoiden tukijoita todennäköisemmin.

Eurovaaleissa on lisäksi nähty myös niin sanottua protestiäänestämistä erityisesti valtioissa, joissa yhdestä vaalipiiristä valitaan kansallisiin lainsäädäntöelimiin vain yksi edustaja. Isossa-Britanniassa ja Ranskassa tämä on näkynyt muun muassa EU-vastaisten populistipuolueiden UKIP:n ja Kansallisen liittouman (ent. Kansallinen rintama) menestyksenä. Kun edustajan saaminen läpi maiden parlamenttien alahuoneisiin vaatii tukea yli puolelta vaalipiirin äänestäjistä, ovat puolueet olleet kansallisissa parlamenteissaan marginaalisia, mutta pystyneet kanavoimaan protestiäänää eurovaaleihin, joissa käytetään suhteellista vaalitapaa.

Näitä kansallisia erityispiirteitä ei ole huomioitu laskelmassa, joka perustuu nimenomaan puolueiden gallup-tuloksiin loppukevään puoluekannatusmittauksissa. Tämä on laskelman selvä heikkous, eikä sitä siksi voida pitää luotettavuudeltaan verrannollisena nimenomaan eurovaalikannatusta ennakoivien mielipidemittausten kanssa.

Tuoreimpien mielipidemittausten lisäksi raporttia varten on laskettu yllä selostetulla mallilla tuloksia myös vanhempien gallupien pohjalta. Vuoden 2013 loppukevään mielipidemittauksen pohjalta tehdyn aggregoinnin tavoitteena on erityisesti tarjota vertailukohta vuoden 2018 mielipidemittauksille. Tarkastelun kautta pystytään pelkkää eurovaalitulosta kokonaisvaltaisemmin hahmottamaan sitä siirtymää, joka eri europarlamenttiryhmiin jäsenpuolueiden kansallisessa kannatuksessa on tapahtunut. Vuoden 2013 loppukevään mielipidemittaukset toteutettiin samalla tavalla vuotta ennen eurovaaleja kuin loppukevään 2018 mielipidemittaukset.

Verrattuna vuoteen 2018, vuoden 2013 aggregoinnissa on jouduttu nojaamaan useamman maan kohdalla viimeisimmän kansallisen vaalin tulokseen, sillä mielipidemittauksia ei ole ollut saatavilla. Vuoden 2013 laskelman hyötynä on erityisesti se, että siinä puolueet on sijoitettu europarlamenttiryhmiiin sen pohjalta, mihin ryhmään puolueet tällä hetkellä kuuluvat. Vertailussa on näin mukana muun muassa ENF-ryhmä, joka muodostettiin vasta vuoden 2014 vaalien jälkeen. Puolueiden sijoittaminen ryhmiin tällä periaatteella täydentää kuvaa eri poliittisten suuntausten kannatuksesta vuoden 2014 eurovaalien alla sekä tarjoaa paremman vertailukohdan erityisesti EU-vastaisten ja äärioikeistolaisten puolueiden kannatuksessa tapahtuneiden muutosten havainnointiin.

Kaikki tulokset on laskettu uuden paikkajaon perusteella ja ilman Britanniaa, joten ne eroavat siksi merkittävästi eurovaalien tuloksesta.

3. EUROPUOLUEET JA EUROOPAN PARLAMENTIN POLIITTISET RYHMÄT

Europarlamentaarikot istuvat Euroopan parlamentissa osana parlamenttiryhmiä, jotka muodostuvat europarlamentaarikkojen ja heidän kansallisten puolueidensa poliittisten suuntausten perusteella. Parlamentissa toimii tällä hetkellä kahdeksan parlamenttiryhmää, minkä lisäksi pieni joukko edustajia ei kuulu mihinkään parlamenttiryhmään. Jokaisessa ryhmässä täytyy olla vähintään 25 jäsentä seitsemästä eri jäsenmaasta.

Osa parlamenttiryhmistä rakentuu oman europuolueensa varaan, mutta käytännössä kaikissa ryhmissä istuu myös europarlamentaarikkoja, joiden kansallinen puolue ei ole kyseisen europuolueen jäsen. On siis hyvä muistaa, että europuolueiden ja Euroopan parlamentin ryhmien välille ei voi vetää suoraan yhtäsuuruusmerkkejä. Kuitenkin esimerkiksi suurimpien ryhmien EPP:n ja S&D:n jäsenpohja rakentuu hyvin pitkälti ryhmän taustalla olevien europuolueiden ympärille. Muiden ryhmien kohdalla tilanne ei ole aivan yhtä suoraviivainen.

Alla on esitelty kaikki nykyisen parlamentin kahdeksan ryhmää.

EPP - Group of the European People's Party

EPP - Euroopan kansanpuolueen ryhmä

Nykyisen Euroopan parlamentin suurin ryhmä on Euroopan kansanpuolueen (EPP) ryhmä, joka rakentuu samannimisen europuolueen ympärille. Ryhmässä on jäseniä kaikista Euroopan unionin jäsenmaista, mutta siltä puuttuu jäsenpuolue Britanniaasta. Ryhmässä istuu silti kaksi Britannian konservatiivipuolueen listoilta valittua europarlamentaarikkoo, jotka eivät tue kansallisen puolueensa Brexit-linjaa.

EPP on ryhmänä Eurooppa-myönteinen ja keskusta-oikeistolainen. Samalla se on kuitenkin suuri parlamenttiryhmä, joka sulkee sisäänsä myös laitaioikeistolaisia sekä lähellä poliittista keskustaa olevia puolueita. EPP:tä luonnehditaan usein kristillisdemokraattiseksi, konservatiiviseksi tai liberaalikonservatiiviseksi.

Suomesta Euroopan kansanpuolueeseen kuuluvat Kansallinen Kokoomus kolmella europarlamentaarikolla ja Suomen Kristillisdemokraatit, jolla ei ole tällä hetkellä edustajia Euroopan parlamentissa. Suomalaiset EPP-jäsenet ovat Henna Virkkunen, Sirpa Pietikäinen ja Petri Sarvamaa.

Parlamenttipaikoissa mitattuna ryhmän suurimpia puolueita ovat Saksan kristillisdemokraatit (CDU/CSU), Ranskan republikaanit (LR, Les Républicains), Espanjan kansanpuolue (PP, Partido Popular), Eteenpäin Italia (FI, Forza Italia), Puolan kansalaisfoorum (PO, Platforma Obywatelska) ja Unkarin kansalaisliitto (Fidesz).

Euroopan kansanpuolueen ryhmää johtaa saksalainen Manfred Weber. Euroopan komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker, Euroopan parlamentin puhemies Antonio Tajani ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Donald Tusk ovat kaikki EPP:n jäseniä.

S&D - Group of the Progressive Alliance of Socialists and Democrats in the European Parliament

S&D - Euroopan parlamentin sosialistien ja demokraattien ryhmä

Parlamentin toiseksi suurin ryhmä on keskusta-vasemistolainen S&D, eli sosialistien ja demokraattien ryhmä. S&D rakentuu Euroopan sosialidemokraattisen puolueen (PES) varaan, mutta ryhmässä istuu jäseniä myös muista kuin PES:n jäsenpuolueista.

EPP:n tavoin S&D-ryhmään kuuluu europarlamentaarikkoja kaikista tuleviin eurovaaleihin osallistuvista maista, mutta EPP:stä poiketen S&D:llä on jäsenpuolue myös Britanniassa, jonka työväenpuolue istuu osana ryhmää.

S&D:hen kuuluu pääosin sosiaalidemokraattisia europarlamentaarikkoja. S&D on ryhmänä Eurooppa-myönteinen, mutta suurena ryhmänä myös sen riveihin mahtuu eurokriittisempiä ja lähempänä laitasemmistoa olevia edustajia.

Suomesta S&D-ryhmään kuuluu Suomen Sosialidemokraattinen Puolue kahdella europarlamentaarikolla. Suomalaiset S&D-jäsenet ovat Liisa Jaakonsaari ja Miapetra Kumpula-Natri.

Europarlamenttipaikoissa mitattuna S&D-ryhmän suurimpia puolueita ovat Saksan sosiaalidemokraatit (SPD), Italian demokaattinen puolue (PD, Partito Democratico), Britannian työväenpuolue (Labour), Espanjan sosialistinen työväenpuolue (PSOE, Partido Socialista Obrero Español), Romanian sosiaalidemokraattinen puolue (PSD, Partidul Social Democrat) ja Ranskan sosialistinen puolue (PS, Parti socialiste).

S&D-ryhmää johtaa saksalainen Udo Bullman.

ECR - European Conservatives and Reformists

EKR - Euroopan konservatiivit ja reformistit

Euroopan parlamentin tällä hetkellä kolmanneksi suurin ryhmä on ECR, jonka taustalla on Euroopan konservatiivien ja reformistien allianssi (ACRE) -niminen europuolue. Puolue ja Euroopan parlamentin ryhmä ovat molemmat konservatiivisia ja EU-kriittisiä. Ryhmää luonnehditaan ajoittain keskusta-oikeistolaiseksi, mutta sitä yhdistää erityisesti kriittinen suhtautuminen Euroopan unioniin.

**European
Conservatives
and Reformists
Group**

Erotuksena Euroopan parlamentin EU-vastaisiin ja äärioikeistolaisiin ryhmiin, ECR on perinteisesti pyrkinyt uudistamaan unionia sisältä päin sen sijaan, että ryhmään kuuluvat puolueet vaatisivat esimerkiksi jäsenmaan eroa unionista. Ryhmään kuuluva Ison-Britannian konservatiivipuolue on kuitenkin näytellyt merkittävää roolia Ison-Britannian EU-erossa.

Vaikka ECR:n europarlamentaarikoista osa kuuluu myös europuolue ACRE:en, istuu ryhmässä myös huomattavasti EPP:tä ja S&D:tä laajempi joukko edustajia, joiden kansalliset puolueet eivät ole ACRE:n jäseniä. Osa europarlamentaarikoista tulee puolueista, joilla ei ole europuoluetta, ja osan kansallinen puolue taas kuuluu muihin europuolueisiin, kuten Euroopan vapaaseen allianssiin (EFA), Euroopan demokraattipuolueeseen (EDP) ja Euroopan kristilliseen poliittiseen liikkeeseen (ECPM).

Suomesta ECR-ryhmään kuuluvat Perussuomalaiset kahdella europarlamentaarikolla. Siniinen tulevaisuus on ACRE-puolueen jäsen, mutta puolueella ei ole europarlamentaarikkoja. ECR:n suomalaisjäsenet ovat Jussi Halla-aho ja Pirkko Ruohonen-Lerner.

ECR:n ylivoimaisesti suurimmat jäsenpuolueet ovat Ison-Britannian konservatiivipuolue (Conservatives) ja Puolan Laki ja oikeus -puolue (PiS). ECR:n puheenjohtajat ovat brittiläinen Syed Kamall ja puolalainen Ryszard Legutko.

ALDE - Alliance of Liberals and Democrats for Europe

ALDE - Euroopan liberaalidemokraattien liitto

Euroopan parlamentin neljänneksi suurin ryhmä on liberaali ja Eurooppa-myönteinen ALDE, eli Euroopan liberaalidemokraattien liiton ryhmä. Ryhmä muodostuu kahden europuolueen - Euroopan liberaalidemokraattisen puolueen ja Euroopan demokraattisen puolueen - varaan. Näistä ensimmäinen on suurempi ja merkittävämpi.

ALDE koostuu laajasta ja verraten kirjavasta joukosta kansallisia puolueita. Puolueiden tärkein yhteinen nimittäjä on liberalismi, mutta tulkinnat siitä pitkälti poikkeavia. Osa jäsenpuolueista on vahvasti talousliberaaleja, osa sosiaaliliberaaleja ja osa arvoliberaaleja, mutta talouspolitiikassa kallellaan vasemmistoon. Monia ALDE:n jäsenpuolueita yhdistää asema kotimaansa perinteisten oikeiston ja vasemmiston kansanpuolueiden välissä. Euroopan parlamentissa ALDE on kannattanut vahvasti syvempää Euroopan integraatiota.

Suomesta ALDE-ryhmään ja Euroopan liberaalidemokraattiseen puolueeseen kuuluvat Suomen Keskusta kolmella europarlamentaarikolla ja Suomen ruotsalainen kansanpuolue yhdellä europarlamentaarikolla. ALDE:n suomalaisjäsenet ovat keskustan Anneli Jäätteenmäki, Elsi Katainen ja Mirja Vehkaperä sekä RKP:n Nils Torvalds.

ALDE:lle eniten parlamentaarikkoja - molemmat neljä - tuovat Bulgarian Oikeuksien ja vapauksien liike (DPS, Dvizhenie za prava i svobodi) ja Hollannin Demokraatit 66 (D66, Democraten 66). Useat puolueet tuovat ryhmälle kolme europarlamentaarikkoa, kuten saksan talousliberaali Vapaa demokraattinen puolue (FDP, Freie Demokratische Partei) ja belgialainen Flaamien liberaalit ja demokraatit (VLD, Open Vlaamse Liberalen en Democraten).

Ryhmän puheenjohtaja on belgialainen Guy Verhofstadt.

GUE/NGL - European United Left/Nordic Green Left

GUE/NGL - Euroopan yhtynyt vasemmisto/ Pohjoismaiden vihreä vasemmisto

Euroopan yhtynyt vasemmisto ja Pohjoismaiden vihreä vasemmisto muodostavat Euroopan parlamentissa yhteisen konfедераaatioryhmän. Konfедераaatioryhmä tarkoittaa GUE/NGL:n tapauksessa sitä, että ryhmässä ei ole ryhmäkuria eikä se tee yhteisiä äänestyspäätöksiä, vaan europarlamentaarikot toimivat itsenäisesti ja kansallisten puolueidensa ohjeiden pohjalta. Ryhmä kuitenkin jakaa keskenään tietyt yhteiset arvot ja tavoitteet sekä valmistelee kantoja yhteistyössä.

GUE/NGL on euroskeptinen ryhmä, jonka jäseniä luonnehditaan usein radikaali-, laita- ja ääri-vasemmistolaisiksi ja paikoin kommunistisiksi. Ryhmään kuuluu useita entisiä kommunistisia puolueita ja osa jäsenpuolueista liputtaa edelleen avoimesti kommunismin puolesta. Osa ryhmästä on kannoissaan huomattavasti maltillisempi.

GUE/NGL:n jäsenistä osa kuuluu Euroopan vasemmistopuolueeseen (PEL) ja osa Pohjoismaiden vihreän vasemmiston liittoon, mutta iso osa jäsenistä ei ole minkään europuolueen jäsen. Suomesta ryhmään kuuluu Vasemmistoliitto. Ryhmän ainoa suomalaisjäsen on Merja Kyllönen.

Eniten europarlamentaarikkoja ryhmälle tuovat Saksan vasemmisto (Die Linke), Espanjan Yhdistyneinä Me Voimme -vaaliliitto (UP, Unidos Podemos) sekä Kreikan Radikaalin vasemmiston liitto (Syriza).

Ryhmää puheenjohtaa saksalainen Gabriele Zimmer.

Greens/EFA - The Greens/European Free Alliance

Vihreät/EVA - Vihreät / Euroopan vapaa allianssi

Vihreät / Euroopan vapaa allianssi -ryhmä rakentuu Euroopan vihreän puolueen ja Euroopan vapaa allianssi -puolueen varaan. Ryhmä koostuu muun muassa vihreistä ja vasemmistolaisista sekä puolueista, jotka edustavat eri maiden vähemmistöryhmiä. Ryhmällä on silti useita yhteisiä tavoitteita ja äänestystilastojen mukaan se on usein äänestyskäyttäytymisessään yhtenäinen. Ryhmä on muun muassa vastustanut vapaakauppasopimuksia ja pitänyt esillä ilmastotoimien tärkeyttä.

Ryhmän muodostavista puolueista Euroopan vihreisiin kuuluu vihreitä ja vasemmistolaisia puolueita, joiden agenda hallitsevat vahvasti ympäristö- ja ilmastokysymykset. Osa puolueista on lähempänä poliittista keskustaa, osa taas vahvemmin vasemmalla. Euroopan vihreät on puolueena Eurooppa-myönteinen.

Euroopan vapaa allianssi taas koostuu Euroopan alueellisista puolueista, jotka edustavat vähemmistökansallisuksia ja autonomisia alueita. Puolueiden tavoitteena on usein edustamansa kansan ja alueen vahvempi itsehallinto tai jopa itsenäisyys. Vaikka Greens-EFA on Euroopan vapaan allianssin ryhmä Euroopan parlamentissa, sen jäsenpuolueiden europarlamentaarikkoja istuu myös ECR- ja GUE/NGL-ryhmissä. ECR-ryhmässä EFA-europarlamentaarikkoja istuu neljä, jotka tulevat Belgian Flanderin itsehallinnon laajentamista ajavasta ja Greens-EFA -ryhmää selvästi oikeistolaisemmasta Uudesta flaamilaisesta allianssista (N-VA, Nieuw-Vlaamse Alliantie).

Greens-EFA -ryhmään kuuluu Suomesta Vihreä liitto, joka on Euroopan vihreiden jäsen. Greens-EFA:n ainoa suomalaisjäsen on Heidi Hautala. Ryhmän suurimpia puolueita europarlamentaarikkojen määrässä mitattuna ovat Saksan vihreät (Die Grünen), Ranskan vihreät (EELV, Europe Écologie Les Verts) ja Ruotsin ympäristöpuolue (MP, Miljöpartiet).

Ryhmää puheenjohtavat saksalainen Ska Keller ja belgialainen Philippe Lamberts.

ENF - Europe of Nations and Freedom

ENF - Kansakuntien ja vapauden Eurooppa

ENF, eli Kansakuntien ja vapauden Eurooppa -ryhmä, on Euroopan parlamentin nykyisistä ryhmistä kokonaisuutena äärioikeistolaisin ja EU-vastaisin. ENF on oikeistopopulistinen, nationalistinen ja maahanmuuttovastainen. Sen taustalta löytyy samankaltaisten ideologioiden varaan rakentuva Kansakuntien ja vapauden Euroopan liike -europuolue.

ENF-ryhmä on Euroopan parlamentin ryhmistä uusin, sillä se syntyi vasta nykyisen parlamenttikauden aikana. Ryhmällä ei ole suomalaisjäseniä eikä jäseniä muistakaan Pohjoismaista. Suuremmat ryhmät ovat käytännössä sulkeneet ENF-ryhmän ulos Euroopan parlamentin päättäviltä paikoilta, eikä ryhmä käytä parlamentissa merkittävää valtaa. Ryhmä on lisäksi ollut useiden korruptiotutkintojen ja väärinkäytöstuomioiden kohteena sekä kärsinyt sisäisestä hajaannuksesta.

ENF-ryhmän suurimpia puolueita ovat Ranskan Kansallinen liitto (RN tai FN, Rassemblement national), Italian Pohjoisen liitto (LN, Lega tai Lega Nord) sekä Hollannin vapauspuolue (PVV, Partij voor de Vrijheid).

Ryhmää puheenjohtavat ranskalainen Nicolas Bay ja hollantilainen Marcel de Graaff.

EFDD - Europe of freedom and direct democracy Group

EFDD - Vapauden ja suoran demokratian Eurooppa

EFDD on populistinen ja euroskeptinen ryhmä, joka on jatkumoa viime parlamenttikaudella toimineelle EFD-ryhmälle. Sen jäsenet ovat ideologialtaan lähellä ENF-ryhmää, mutta osa asiantuntijoista luonnehtii EFDD-ryhmää astetta vähemmän radikaaliksi. Myös EFDD-ryhmä on pidetty pois parlamentin johtopaikoilta. Ryhmän taustalla toimi ennen Euroopan suoran demokratian allianssi -europuolue, mutta puolue lopetti toimintansa taloudellisten

väärinkäytösten seurauksena vuonna 2016. ENF:n tavoin EFDD on ollut sisäisesti hajanainen ja äänestystilastojen mukaan ryhmä on kannoissaan Euroopan parlamentin kirjavin, sillä ryhmän jäsenet äänestävät erittäin harvoin yhtenäisesti.

Myöskään EFDD-ryhmässä ei ole suomalaisjäseniä eikä jäseniä muistakaan Pohjoismaista. Ruotsidemokraatit (SD, Sverigedemokraterna) kuuluivat ennen ryhmään, mutta siirtyivät ECR-ryhmään heinäkuussa. Tämän raportin laskelmat on tehty kesäkuun tilanteen pohjalta, joten SD on vielä sijoitettu osaksi EFDD-ryhmää.

EFDD-ryhmän selvästi suurin puolue on Iso-Britannian itsenäisyyspuolue (UKIP, UK Independence Party), joka jättää Brexitin myötä parlamentin. Toiseksi suurin EFDD-puolue on Italian Viiden tähden liike (M5S, Movimento 5 Stelle), joka on kuitenkin pyrkinyt eroon ryhmästä ja lähestynyt muun muassa ALDE- ja Greens-EFA -ryhmiä, jotka eivät kuitenkaan ole hyväksyneet puoluetta jäsenekseen. Kannatukseltaan suuri EFDD-puolue on myös Vaihtoehto Saksalle (AfD), jonka listoilta valituista europarlamentaarikoista kuitenkin vain yksi istuu osana EFDD-ryhmää. Muut europarlamentaarikot ovat siirtyneet kahteen eurovaalikauden aikana AfD:sta irronneeseen uuteen puolueeseen ja istuvat osana ECR- ja ENF-ryhmiä.

EFDD-ryhmän puheenjohtaja on brittiläinen Nigel Farage.

NI - Sitoutumattomat – Jäsenet, jotka eivät kuulu mihinkään poliittiseen ryhmään

Euroopan parlamentissa istuu edellä esiteltujen poliittisten ryhmien lisäksi myös jäseniä, jotka eivät kuulu mihinkään poliittiseen ryhmään. Ryhmään kuulumattomuus voi johtua useista syistä, mutta usein taustalla ovat europarlamentaarikon tai hänen edustamansa kansallisen puolueen äärilaidan mielipiteet, joiden johdosta yksikään ryhmä ei halua hyväksyä europarlamentaarikkoa jäsenekseen.

NI-kategoriaan kuuluvat nykyisessä parlamentissa muun muassa uusnatsistiset Kreikan Kultainen aamunkoitto (XA) ja Saksan kansallisdemokraattinen puolue (NPD, Nationaldemokratische Partei Deutschlands) sekä joukko muita rasistisia europarlamentaarikoita. Ääri-vasemmistosta joukkoon kuuluu Kreikan kommunistinen puolue (KKE). Nykyisin ENF-ryhmään kuuluvista puolueista suurin osa istui parlamenttiryhmien ulkopuolella ennen ENF:n perustamista.

Jäsenet, jotka eivät kuulu mihinkään poliittiseen ryhmään, eivät saa Euroopan parlamentin ryhmille tulevaa rahoitusta eivätkä komiteapaikkoja. Europarlamentaarikoilla on siis huomattava poliittinen ja taloudellinen kannustin löytää itselleen parlamenttiryhmä.

4. HUOMIOITA KANSALLISTEN PUOLUEIDEN SIOJITTAMISESTA OSAKSI EUROOPAN PARLAMENTIN POLIITTISIA RYHMIÄ

Tavoitteena laskelmassa on tuottaa mahdollisimman kattava käsitys eri parlamenttiryhmien kannatuksesta ja mahdollisesta paikkamäärästä vuoden 2019 eurovaalien jälkeen. Siksi eri parlamenttiryhmien kannatusta laskettaessa ei ole keskitytty vain europuolueisiin ja niiden kansallisiin jäsenpuolueisiin, vaan eri Euroopan parlamentin ryhmien kannatukseen on laskettu mukaan myös niiden puolueiden kannatus, jotka osallistuvat tai todennäköisesti osallistuisivat kyseisten ryhmien työskentelyyn parlamentissa. Tämän voidaan katsoa parantavan laskelman tarkkuutta, mutta toisaalta lisäävän epävarmuustekijöitä, jos kansallisten puolueiden sijoittamisessa parlamenttiryhmiin on tehty virheellisiä oletuksia. Tästä syystä sellaiset puolueet, joiden todennäköistä ryhmää ei pystytä riittävällä varmuudella arvioimaan, on jätetty sijoittamatta osaksi mitään parlamenttiryhmää.

Sijoittamisessa osaksi parlamenttiryhmiä on noudatettu pääasiallisesti nykyisen parlamentin jakaumaa. Vuonna 2014 Euroopan parlamenttiin valittujen puolueiden oletetaan siis pysyvän nykyisissä parlamenttiryhmissään, mikäli puolue ei ole antanut perusteltuja syitä uskoa toisin. Lisäksi parlamenttiryhmien taustalla olevien europuolueiden kansalliset jäsenpuolueet, joilla ei ole edustajia nykyisessä parlamentissa, on sijoitettu osaksi kyseisen europuolueen parlamenttiryhmää. Europuolueiden varsinaisten jäsenten lisäksi myös puolueet, jotka ovat europuolueiden tarkkailijajäseniä, mutta joilla ei ole tällä hetkellä europarlamentaarikkoja, on sijoitettu kyseisten europuolueiden parlamenttiryhmiin.

Lisäksi laskelman teossa on tehty seuraavat oletukset:

* Ranskan osalta presidentti Emmanuel Macronin ympärille rakentunut La République en marche! (LREM) -puolue on sijoitettu osaksi ALDE-ryhmää, jossa LREM:n toistaiseksi ainoa europarlamentaarikko istui ennen paluutaan kotimaan politiikkaan. Puolue ei ole hakenut ALDE:n jäsenyyttä, mutta LREM:n pienempi liittolaispuolue MoDEM on osa ALDE:a. Muista raportissa tehdyistä oletuksista poiketen LREM:n sijoittaminen osaksi ALDE:a vaikuttaa merkittävästi koko laskelman tulokseen. On hyvin todennäköistä, että Macron tarkastelee vielä ennen vuoden 2019 vaaleja tarkasti myös muita mahdollisia vaihtoehtojaan. Monet ovat arvioineet, että pelkkä europuolueeseen liittyminen tuskin täyttää EU-politiikallaan profiloituneen Macronin kunnianhimoa, eikä Macron haluaisi liittyä ainakaan nykymuotoiseen ja -johtoiseen ALDE:en. Uuden parlamenttiryhmän perustaminen on kuitenkin verraten vaikeaa ja nykyisellä parlamenttiryhmien koostumuksella ALDE on LREM:lle selvästi

todennäköisin vaihtoehto. Vaihtoehtoista skenaariota, jossa Macron ei liity ALDE:en vaan pyrkii perustamaan uuden parlamenttiryhmän, tarkastellaan erikseen raportin lopussa.

* Ranskan keskusta-oikeistolaisesta LR:stä marraskuussa irronneen Agir-puolueen oletetaan liittyvän ALDE-ryhmään. Puolueen LR:stä loikannut ainoa europarlamentaarikko istuu tällä hetkellä osana EPP-ryhmää, mutta laskelmassa Ranskan kohdalla käytetyissä mielipidemittauksissa mitattiin kannatusta Agirin ja UDI-puolueen yhteiselle eurovaalilistalle, jonka todennäköisempi parlamenttiryhmä on ALDE.

* Kreikan ANEL:n on oletettu liittyvän parlamenttiin päästessään osaksi ECR-ryhmää. Puolueen listoilta valittu europarlamentaarikko istuu tällä hetkellä osana ECR-ryhmää, mutta ei ole enää kansallisen puolueensa jäsen.

* Kreikan sosiaalidemokraattisten puolueiden yhteenliittymän oletetaan liittyvän S&D-ryhmään. Yhteenliittymän muodostavien puolueiden europarlamentaarikot istuvat kyseisessä ryhmässä.

* Unkarin Együtt ja Dialogue -puolueiden oletetaan lähtevän vuoden 2019 vaaleihin liittoumana, kuten puolueet tekivät vuoden 2014 vaaleissa. Liittouman ainoa edustaja istuu tällä hetkellä Greens-EFA -parlamenttiryhmässä, jonka alle puolueet on laskelmassa luokiteltu. On vielä epäselvää, lähtevätkö puolueet vaaleihin liittoumana, ja minkä ryhmän niiden edustajat läpimennessään valitsisivat. Molempien puolueiden kannatus on verrattain pientä, joten oletuksella ei ole suurta merkitystä koko laskelman lopputulokseen.

* Italian poliittiseen kulttuuriin kuuluva liittoumien nopea muutosvauhti, poliittisten puolueiden poikkeuksellisen suuri määrä sekä puolueiden sisäisten fraktioiden suhteellisen matala kynnys uusien puolueiden muodostamiseen tekee maan poliittisesta kentästä vaikeasti europarlamenttiryhmiin luokiteltavan. Laskelmassa vasemmistopuolueiden uuden LeU-liittouman on katsottu kuuluvan S&D-ryhmää, jossa liittoumalla on nykyisessä parlamentissa 5 edustajaa. Lisäksi liittoumalla on yksi edustaja GUE-NGL -ryhmässä. On vielä epäselvää, jatkaako liittouma eurovaaleihin asti.

* Vuonna 2017 muodostetun Slovakian vasemmistoallianssin oletetaan kuuluvan GUE-NGL-ryhmään. Allianssin edeltäjät olivat Euroopan vasemmistopuolueen jäseniä, jonka ryhmä GUE-NGL on. Puolueilla ei ollut edustajia Euroopan parlamentissa.

* Espanjan alueellisten puolueiden sijoittaminen osaksi parlamenttiryhmiä on haastavaa, sillä ei ole vielä selvää, minkälaisien liittoumien alla puolueet lähtevät vaaleihin. Esimerkiksi Katalonian itsenäisyyttä kannattavien puolueiden kannatus on mielipidemittauksissa niin huomattavaa, että ne todennäköisesti saavat jälleen edustajia Euroopan parlamenttiin. Puolueet on sijoitettu ryhmiin parhaan tällä hetkellä saatavilla olevan tiedon mukaan, mutta olettamuksissa voi olla virheitä.

* Espanjan vasemmiston liittouma Unidos Podemos on laskettu kokonaisuudessaan osaksi GUE-NGL -ryhmään, vaikka liittouman muodostavista puolueista Equo istuu osana Greens-EFA -ryhmää ja kuuluu Euroopan vihreisiin.

* Belgian kommunistinen työväenpuolue PVDA/PTB on sijoitettu parlamenttiryhmien ulkopuolelle, vaikka se voi parlamenttiin päästessään istua myös osana GUE-NGL -ryhmää.

5. PAIKKAENNUSTEET JA VAALITAPA

Euroopan unionin lainsäädäntö asettaa Euroopan parlamentin vaaleille reunaehjoja, mutta jäsenmaissa on jonkin verran toisistaan poikkeavia käytäntöjä siinä, miten europarlamentaarikot valitaan.

EU-sääntely edellyttää, että edustajat parlamenttiin valitaan kaikissa maissa käyttäen suhteellista vaalitapaa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi Ranskassa kansallisissa vaaleissa käytettävä järjestelmä, joissa kustakin vaalipiiristä valitaan vain yksi edustaja, on eurovaaleissa kielletty. Suurin osa jäsenmaista, myös Suomi, käyttää koko maan laajuista vaalipiiriä ja listavaalijärjestelmää. Käytettyjen listavaalijärjestelmien välillä on vaihtelua siinä, miten paikkajako toteutetaan. Lisäksi eroja on siinä, onko listavaali avoin vai suljettu. Osa jäsenmaista käyttää myös kansallista äänikynnystä, joka saa olla korkeintaan 5 prosenttia. Isoista maista Saksassa ja Espanjassa ei ollut viime vaaleissa käytössä lainkaan äänikynnystä, mutta tulevissa vaaleissa kynnys asetetaan ilmeisesti noin 2-2,5 prosentin tienoille. Se sulkee parlamentista ulos useita marginaalipuolueita, joita viime vaaleissa nousi parlamenttiin erityisesti Saksasta.

Muutamat jäsenmaat - Italia, Iso-Britannia, Ranska, Belgia ja Irlanti - on aiemmissa vaaleissa jaettu useisiin vaalipiireihin, joissa eri parlamenttiryhmien kannatus voi vaihdella huomattavasti toisistaan. Esimerkiksi Belgiassa europarlamentaarikkoja valitaan kolmessa vaalipiirissä, jotka muodostuvat maan kolmen eri valtakielen pohjalta. Maltan ja Irlannin vaalijärjestelmä eroaa huomattavasti muissa jäsenmaista käytetyistä, sillä käytössä on siirtoäänivaalitapa.

Iso-Britannian EU-eron jälkeen suurista, useita vaalipiirejä käyttävistä valtioista jäävät jäljelle Ranska ja Italia. Näistä Ranska on aiemmin jaettu kahdeksaan eri vaalipiiriin, mutta maan parlamentin ala- ja ylähuoneet hyväksyivät keväällä uuden vaalilain, jonka mukaan maa luopuu vaalipiirijaosta ja ottaa käyttöön koko maan kattavan vaalipiirin vuoden 2019 eurovaaleihin. Italian kohdalla vaaleihin mennään ilmeisesti samalla viiden vaalipiirin jaolla kuin vuonna 2014, mutta myös Italian vaalilainsäädäntö voi vielä muuttua ennen eurovaaleja. Italian vaalipiirijakoa ei oteta tässä raportissa huomioon.

Vaalipiirijako pystytään sen sijaan huomioimaan Belgian kohdalla, jossa ranskan-, flaamin- ja saksankielisten alueiden paikkajakoennusteet on laskettu erikseen, sillä alueellisten mielisidemittaukset ovat olleet saatavilla.

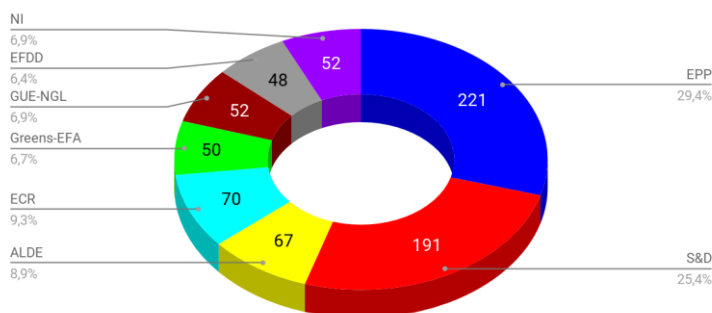
Eri maiden vaalitapoja ei ole kattavasti huomioitu laskelmissa, vaan jäsenmaan europarlamentaarikkojen määrä on suoraan suhteutettu kansallisen puolueen gallup-kannatukseen. Tämä voi johtaa huomattaviinkin epätarkkuuksiin paikkalaskelmissa. Edellä kuvatuista vaalijärjestelmien eroista – sekä siitä, että kansalliset puoluekannatusmittaukset soveltuvat vain rajallisesti eurovaalikannatuksen analysointiin – johtuen paikkajakoennustetta voidaan pitää vain karkeasti suuntaa-antavana. Metodia tarkennetaan tätä raporttia seuraavia julkaisuja varten muun muassa niin, että paikkajakoennusteissa huomioidaan paremmin kansallisten vaalijärjestelmien erityispiirteet. Jatkoselvitysten tavoitteena on antaa tarkempi ennuste uuden parlamentin koostumuksesta, kun tämän raportin tehtävänä on tarjota yleiskatsaus tuleviin eurovaaleihin.

Laskelman epätarkkuus vähentyy myös, kun eri jäsenmaissa ryhdytään tekemään valtakunnallisia eurovaalikannatusmittauksia, joista osassa valtakunnallisen gallup-kannatuksen pohjalta lasketaan myös ennuste maan parlamenttipaikkojen jakautumisesta. Näiden ennusteiden saatavuus parantaa koko laskelman tarkkuutta ja mahdollistaa jatkossa tarkempien analyysien tuottamisen samaa kannatuksen aggregointiin nojaavaa toimintamallia soveltaen.

6. VAALITULOS VUODEN 2014 EUROVAALEISSA

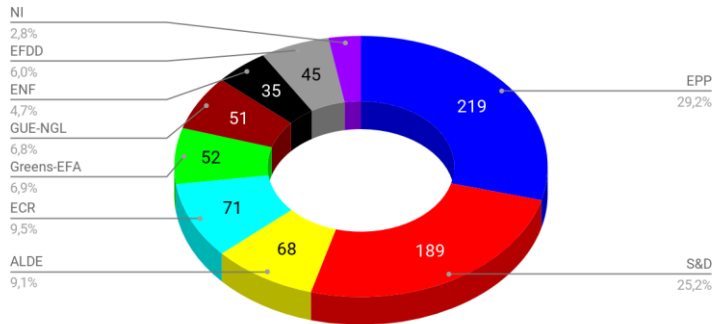
Euroopan parlamentin selvästi suurimman ryhmän muodostaa tällä hetkellä keskusta-oikeistolainen Euroopan kansanpuolue (EPP), joka sai vaalien jälkeen aloittaneeseen parlamenttiin 221 edustajaa.

Euroopan parlamentin paikkajako eurovaalien 2014 jälkeen

Eri ryhmien edustajien määrä on sittemmin vaihdellut muutamilla europarlamentaarikoilla edustajien ja puolueiden vaihdeltua parlamenttiryhmiä, mutta muutokset eivät pääosin ole olleet merkittäviä. Olennaisena muutoksena voidaan pitää lähinnä laitoikeistolaisen ENF-ryhmän syntymistä pääosin Ranskan Kansallisen liittouman (ent. Kansallinen rintama), Italian Legan (ent. Pohjoisen liitto) sekä Itävallan ja Alankomaiden vapauspuolueiden yhteistyön pohjalta.

Euroopan parlamentin paikkajako kesäkuussa 2018

Vaikka paikkajaon perusteella EPP oli ja on vuonna 2014 valitun parlamentin suurin euro-puolue, saivat keskusta-vasemmistolaiset puolueet sitä enemmän ääniä. Kokonaisäänimäärällä ei kuitenkaan ole eurovaaleissa suurta merkitystä, sillä europarlamentaarikot valitaan kansallisten vaalimenettelyjen ja kansallisen paikkajaon perusteella.

7. ISON BRITANNIAN EU-ERON VAIKUTUS

Ison-Britannian tulevan EU-eron myötä maan europarlamentaarikot eivät enää ole mukana seuraavassa Euroopan parlamentissa. Suurista europarlamenttiryhmistä EPP on ainoa, jolla ei ole jäsenpuoluetta Britanniassa. Ison-Britannian konservatiivipuolue kuului aiemmin EPP:hen, mutta erosi puolueesta vuonna 2009 ja istuu nykyisin osana eurokriittisempää ECR-ryhmää.

Ison-Britannian työväenpuolue on osa S&D:tä, liberaalidemokraatit ALDE:a ja UKIP EFDD-ryhmää. Myös Greens-EFA-ryhmä menettää Brexitin myötä yllättävän paljon kannatusta, sillä Ison-Britannian vihreät ja Skotlannin itsenäisyyttä ajava SNP istuvat parlamentissa osana ryhmää. Puolueet keräsivät viime vaaleissa yhteenlaskettuna yli 9 prosentin kannatuksen.

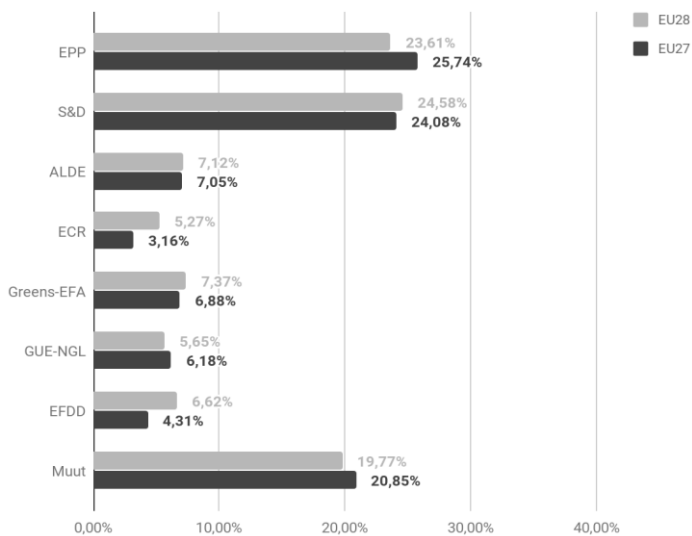
Euroopan parlamentin paikkajakoa tarkasteltaessa EPP näyttäytyy siis selvänä voittajana Brexitistä. Suurin häviöjä on ECR. Oheisessa graafissa on laskettu paikkajako ja ääniosuudet nykyisessä parlamentissa ilman Ison-Britannian mukanaoloa (EU27).

EPP ja GUE-NGL, joihin ei kuulu Britanniasta isoja puolueita, voittavat siis koko Euroopan äänimäärää tarkasteltaessa. Samaan kategoriaan voidaan laskea myös ENF, jolla on Iso-Britanniassa vain pieni jäsenpuolue. ENF ei ole mukana oheisessa vertailussa ja sen puolueet kuuluvat ryhmään Muut, koska parlamenttiryhmä muodostettiin vasta eurovaalien jälkeen.

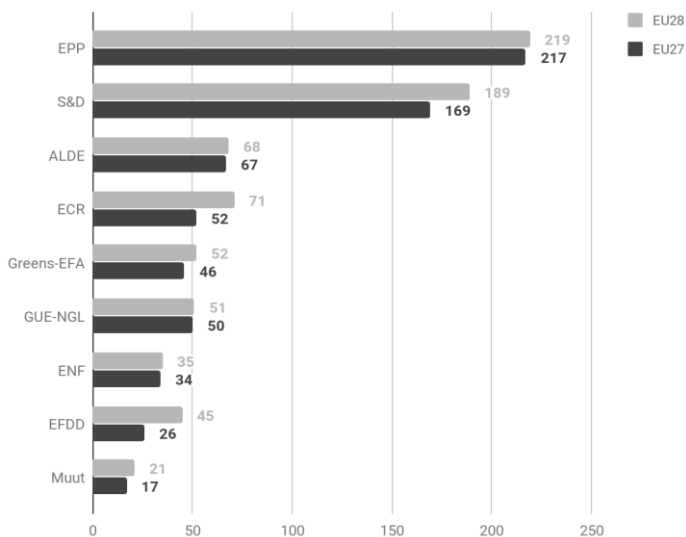
Isoja häviöjiä ovat puolestaan ECR ja EFDD, jotka menettävät merkittävän osan äänistään.

EFDD:n äänet tulevat UKIP:lta, jonka kannatus on sukeltanut eurovaalien 24 prosentista vain 2–3 prosenttiin pitkäaikaisen puheenjohtajan Nigel Faragen jätettyä puolueen johtotehtävät ja UKIP:n ajaututtua sisäiseen hajaannukseen. On siis varsin turvallista olettaa, että tulevissa eurovaaleissa EFDD-ryhmän saama kannatus Britanniasta olisi huomattavasti viime vaaleja pienempää. Konservatiivien kannatus on sen sijaan noin 40 prosentissa tuoreimissa mielipidemittauksissa. Tästä näkökulmasta nimenomaan ECR ja keskusta-oikeistolainen euroskeptismi ovat Brexitin myötä huomattavasti nykyistä huonommin edustettuna Euroopan parlamentissa.

% -osuus kaikista äänistä Britannian kanssa ja ilman

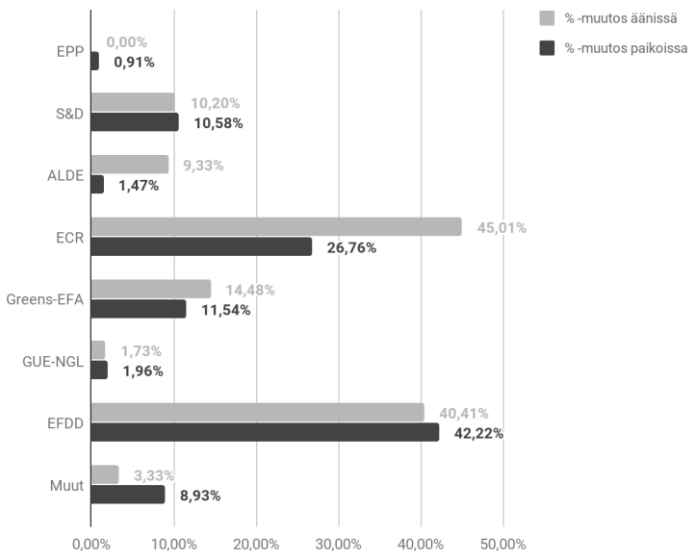
Paikkamäärä Britannian kanssa ja ilman

Kun tarkasteluun otetaan puhtaan äänimäärän lisäksi paikkamäärän muutos, tilannekuva muuttuu hieman. Kaikki ryhmät menettävät paikkoja, sillä kaksi brittiläistä europarlamentaarikkoa on siirtynyt ECR-ryhmästä EPP-ryhmään kauden aikana.

Alla oleva vertailu kuvaa sitä, kuinka suuren osa Britannian eron myötä poistuvat äänet ja parlamenttipaikat muodostavat ryhmän äänistä ja paikoista. Britannian äänet on siis jaettu ryhmän koko EU-alueelta saamilla äänillä ja paikat koko parlamenttiryhmän paikkamäärällä.

Britannian äänten ja paikkojen osuus parlamenttiryhmittäin

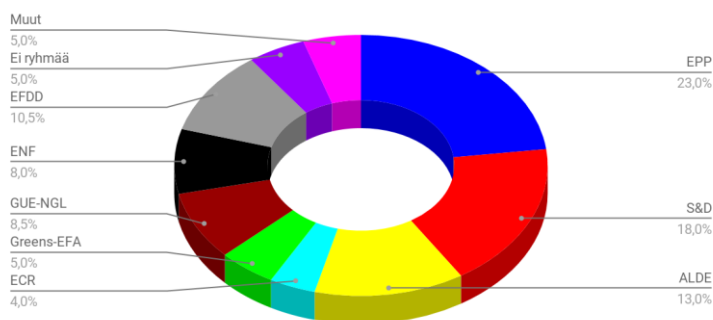

8. KANSALLISTEN MIELIPIDEMITTAUSTEN AGGREGOIDUT TULOKSET

Kansallisten mielipidemittausten tarkastelu aloitetaan alkukesästä kerättyjen (2/2018) mielipidemittauksien aggregoinnilla. Tähän tarkasteluun ehtineet mielipidemittaukset on toteutettu pääosin loppukevään aikana. Metodi gallup-mittausten aggregointiin on avattu tämän raportin alussa. Metodin avulla saadut tulokset on esitetty 0,5%-yksikön tarkkuudella. Aiemmin kerätyt tulokset, eli alkuvuoden 2018 sekä vuoden 2013 aggregoidut kannatusmittaustulokset, on referoitu tämän raportin liitteissä. Tuloksia käytetään erityisesti raportin seuraavissa osissa, joissa havainnoidaan kannatussiirtymää eri puolueiden välillä.

Laskelmassa on käytetty uutta paikkajakoa ja 27 jäljelle jäävän jäsenmaan mielipidemittauksia. Isoa-Britanniaa ei siis ole huomioitu ja parlamentin koko on 705 edustajaa.

Europarlamentin ryhmien kannatus 2/2018

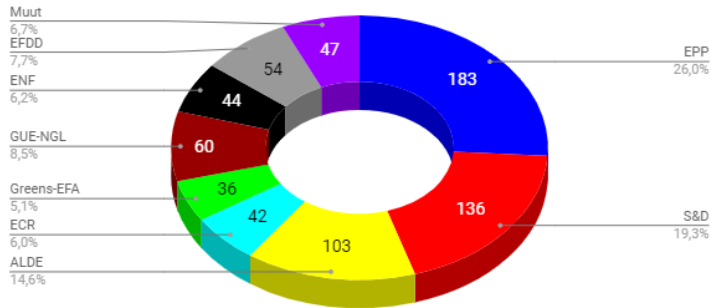

Vuoden 2018 loppukevään mielipidemittausten perusteella EPP on säilyttänyt asemansa suosituimpana europarlamenttiryhmänä. EPP:n tilannetta helpottaa Brexit, jonka vaikutuksia on kuvattu edellä. Toiseksi suurin ryhmä on S&D, joka on kuitenkin menettänyt esimerkiksi vuoden 2014 eurovaaleihin verrattuna huomattavasti kannatustaan. Kolmanneksi suurin on ALDE, joka on puolestaan nostanut kannatustaan. Nousijoita ovat myös EU-vastaiset ryhmät EFDD ja ENF. Asemiaan menettää erityisesti ECR.

Paikkamääräksi muutettuna eri ryhmien keskinäinen suuruusjärjestys muuttuu hieman. Paikkamääriä voi kuitenkin pitää vain suuntaa-antavina, sillä ne on laskettu suoraan

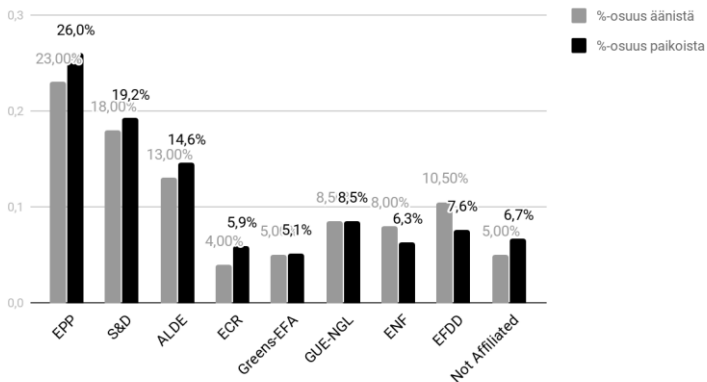
kansallisten kannatusprosenttien pohjalta ilman, että huomioon otetaan kansallisia vaalimenettelyitä, joilla europarlamentaarikot valitaan tai muita eri maiden erityispiirteitä.

Europarlamentin ryhmien paikkamäärä 2/2018

Koko Euroopan äänimääriä ja paikkajakoa vertailtaessa suurissa jäsenmaissa suositut ENF ja EFDD ovat häviöjiä, eli ne saavat parlamenttiin vähemmän edustajia kuin puhdas äänimäärä Euroopan laajuisesti antaisi olettaa. Kolme suurinta ryhmää taas saavat parlamenttiin enemmän paikkoja kuin niiden Euroopan laajuinen kannatus antaisi olettaa, samoin kuin ECR. Greens-EFA- ja GUE-NGL-ryhmillä paikkamäärä vastaa koko Euroopan laajuista kannatusta.

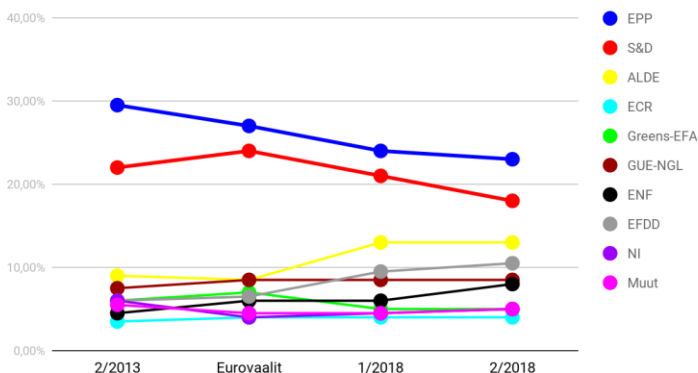
Europarlamentin ryhmien paikkojen ja äänien %-osuus

9. MUUTOKSET EUROOPAN PARLAMENTIN RYHMIEN KANNATUKSESSA VÄLILLÄ 2013-2018

Kokonaisuutena eri ryhmien kannatuskehityksessä on kuluneen viiden vuoden aikana havaittavissa ainakin kaksi trendiä: keskusta-oikeiston ja keskusta-vasemmiston kannatuksen tasainen lasku sekä laita- ja äärioikeistolaisten ryhmien kannatuksen nousu.

Europarlamentin ryhmien kannatus välillä 2013-2018

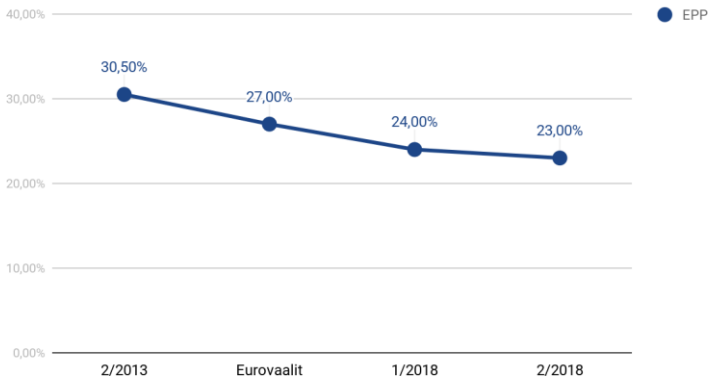

Erityisen dramaattista keskusta-oikeiston ja keskusta-vasemmiston kannatuksen lasku ei kuitenkaan ole ollut, sillä samanaikaisesti ALDE-ryhmä - johon kuuluu sekä keskusta-oikeistolaisiksi että keskusta-vasemmistolaisiksi mielletäviä puolueita - on kasvattanut omaa kannatustaan. Kokonaisuutena kannatussiirtymä ei siis ole suuntautunut yhtä vahvasti pois poliittisesta keskustasta ja sen molemmilta laidoilta kuin EPP- ja S&D-ryhmien kannatuskehitys antaisi ymmärtää, vaan myös uusien liberaalien poliittisten liikkeiden taakse.

12.1. EPP

EPP-ryhmä on säilyttänyt asemansa suosituimpina europarlamenttiryhmänä koko tarkasteluvälillä, kun Iso-Britannia jätetään laskelmassa huomiotta. Tästä huolimatta EPP:n kannatus on laskenut tasaisesti. Ryhmän paikkamäärä laski vuoden 2014 eurovaaleissa ja kansallisten mielipidemittausten aggregointi enteilee laskusuunnan jatkuvan vuonna 2019.

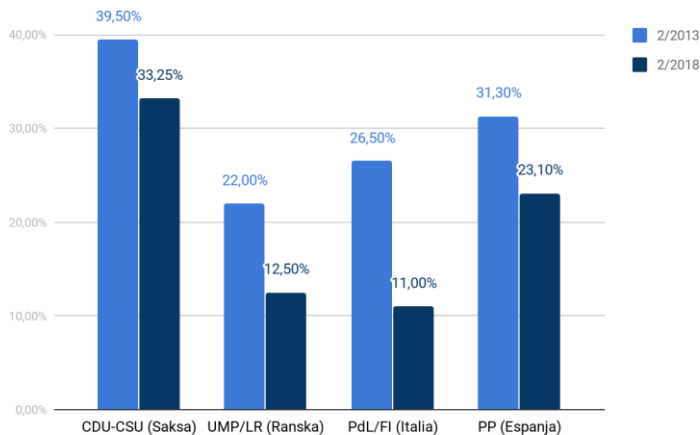
EPP-ryhmän kannatus välillä 2013-2018

Perinteisenä eurooppapolitiikan johtavana ryhmittymänä EPP-ryhmällä on monista muista ryhmistä poiketen vahvat jäsenpuolueet jokaisessa vuoden 2019 eurovaaleihin osallistuvassa maassa. Monessa maassa puolueita on useampi kuin yksi ja ne vetoavat osin eri äänestäjryhmiin. Yksi esimerkki tästä on Suomi, jossa kokoomuksella ja kristillisdemokraateilla on perinteisesti ollut vain vähän yhteistä äänestäjärajapintaa. Monissa muissa maissa jako on vieläkin selkeämpi.

Laaja jäsenpohja itsessään luo ryhmälle hyvät edellytykset uuteen vaalivoittoon, vaikka eräissä suurissa jäsenmaissa EPP:n jäsenpuolueiden kannatus on laskenut jopa dramaattisesti. EPP:n perinteisten voimapuolueiden heikentymisen vastapainona ryhmän kannatus on kovaa monissa Itä-Euroopan maissa. Esimerkiksi 33 europarlamenttipaikan Romaniassa EPP-ryhmässä istuvat puolueet keräävät tuoreimmissa mielipidemittauksissa yhteenlaskettuna jopa 42 prosentin kannatuksen. Ryhmä on vahva myös Unkarissa, jossa pääministeri Viktor Orbánin Fidesz-puolue on yhdessä apupuolueensa kristillisdemokraattien kanssa kerännyt 45-55 prosentin gallup-lukuja jo useiden vuosien ajan. Loppukevään parlamenttivaaleissa Fidesz sai hieman alle 50 prosenttia kaikista äänistä.

Heikoimmillaan EPP on Tanskassa ja Virossa. Molempien maiden suurimmat keskusta-oikeistolaiset puolueet kuuluvat EPP:n sijaan ALDE-ryhmään. Tämänhetkisten kansallisten mielipidemittausten perusteella EPP olisi kuitenkin saamassa läpi vähintään yhden europarlamentaarikon joka maassa.

EPP:n kannalta huolestuttavaa on kuitenkin eräiden sen perinteisten vahvojen puolueiden heikentynyt asema. Erityisesti Italiassa EPP on Forza Italian kannatussukelluksen myötä vaarassa menettää useita europarlamentaarikoita. Espanjassa taas perinteisen valtapuolueen Partido Popularin hallitus kaatui kesäkuun alussa ja puolue joutuu etsimään itsellensä uuden johtajan.

Saksa CDU/CSU on pitänyt kiinni asemastaan maan suurimpana puolueena, mutta menettänyt kannatustaan. Lasku ei ole yhtä dramaattista kuin muissa maissa, mutta Saksan väkimäärän johdosta pienetkin muutokset puolueen kannatuksessa näkyvät suoraan myös EPP:n Euroopan laajuisessa kannatuksessa.

Erityisesti Ranskassa ja Espanjassa EPP-puolueiden haasteena ovat uudet - ainakin toiseksi ALDE-ryhmään lasketut - arvo- ja talousliberaalit puolueet Ciudadanos ja En Marche.

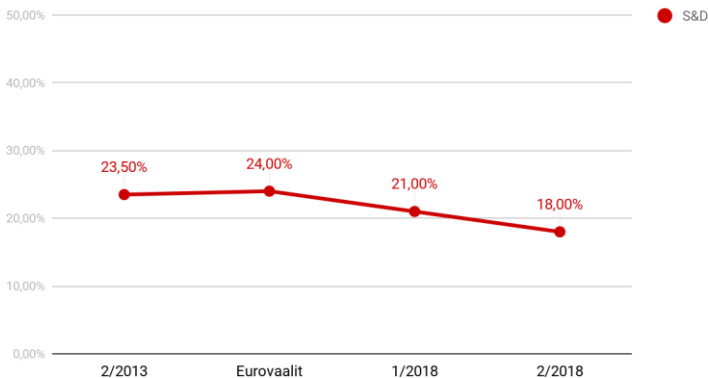
Suurten EPP-puolueiden ongelmista huolimatta EPP:n tie suurimmaksi parlamenttiryhmäksi näyttää hyvin todennäköiseltä. Tähän on syynä erityisesti Brexit, jonka myötä toiseksi suurin ryhmä S&D menettää huomattavasti kannatustaan. Kannatusnoususta huolimatta on erittäin epätodennäköistä, että myöskään ALDE ehtisi haastamaan EPP:n asemaa ainakaan vielä tulevilla eurovaaleilla.

Vaalivoiton toteutuessa olisi todennäköistä, että myös Euroopan komission seuraava puheenjohtaja tulee EPP:n riveistä. EPP-ryhmän taustalla oleva Euroopan kansanpuolue on sitoutunut asettamaan eurovaaleihin kärkiehdokkaan, jota se tulee esittämään Euroopan komission johtoon, jos puolue on vuonna 2019 valittavan Euroopan parlamentin suurin ryhmä. Potentiaalisina kandidaatteina EPP:n kärkiehdokkaaksi on pidetty muun muassa ranskalaista Brexit-komissaaria Michel Barnieria, Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n pääjohtajaa ja Ranskan entistä valtiovarainministeriä Christine Lagardea sekä Euroopan investointipankin varapääjohtajaa Alexander Stubbia. EPP valitsee kärkiehdokkaan puoluekokouksessaan Helsingissä marraskuussa.

12.2. S&D

S&D pitää kiinni nykyisestä asemastaan Euroopan parlamentin toiseksi suurimpana puolueena myös vuoden 2019 vaalien jälkeen, jos sen kannatus säilyy nykyisellä tasolla. S&D:n kannatuksen lasku on kuitenkin ollut EPP:n tavoin huomattavaa. Taustalla ovat isolta osin samat maat ja puoluekentän muutokset kuin EPP:n kohdalla.

S&D-ryhmän kannatus välillä 2013-2018

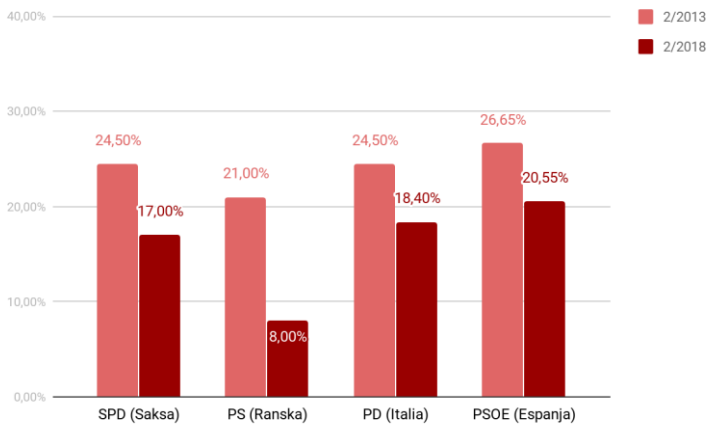

Tällä hetkellä S&D on vahvimmillaan Maltalla, Latviassa ja Romaniassa. Esimerkiksi Maltan kohdalla lähes 60 prosentin kannatus tarkoittaa kuitenkin vain neljää europarlamentaarikkoa ja suuremmista jäsenmaista S&D:n jäsenpuolueen kannatus on yli 30 prosentin vain Romaniassa, jossa hallitseva PDS-puolue saa tuoreimmissa mittauksissa äänestäjiltä noin

31 prosentin kannatukset. S&D menestyy hyvin myös Bulgariassa, Itävallassa, Kroatiassa, Portugalissa ja Ruotsissa saaden noin 25–30 prosentin kannatuksen.

Heikommilla kantimilla puolue on Irlannissa, Hollannissa, Tshekissä ja Ranskassa. Ryhmä olisi silti nykykannatuksella saamassa europarlamentaarikkoja jokaisesta jäsenmaasta. Irlannin kohdalla parlamenttipaikkojen ennustaminen puoluekannatuksen pohjalta on kuitenkin lähes mahdotonta, sillä maassa on käytössä siirtoäänivaalitapa.

Kuten EPP:n kohdalla, myös S&D:n näkökulmasta huolestuttavaa on eräiden sen perinteisten vahvojen puolueiden heikentynyt asema. S&D:n kohdalla kehitys on ollut erityisesti pidemmällä perspektiivillä tarkasteltuna vieläkin rajumpaa kuin keskusta-oikeistolaisella kilpailijallaan.

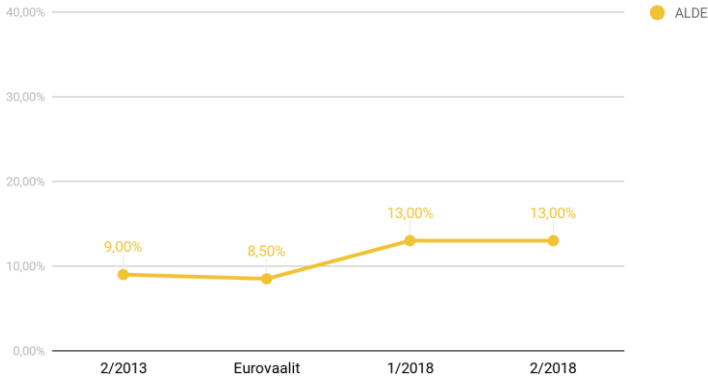

12.3. ALDE

ALDE on tarkasteluvälillä vakiinnuttanut asemansa parlamentin kolmanneksi suurimpana ryhmänä ja kaventanut eroa EPP:hen ja S&D:hen. Tässä raportissa Ranskan presidentin Emmanuel Macronin LREM-puolue on sijoitettu osaksi ALDE:a, sillä sen liittolaispuolue MoDEM kuuluu ryhmään ja LREM:n ainoa europarlamentaarikko istui osana ALDE:a ennen paluutaan kotimaahansa.

Osaltaan ratkaisu johtuu myös Ranskan kansallisista eurovaaligallupeista, joissa mitataan kannatusta LREM:n ja MoDEM:n yhteislistalle. Puolueista ainakin MoDEM on verraten vahvasti sitoutunut ALDE:een.

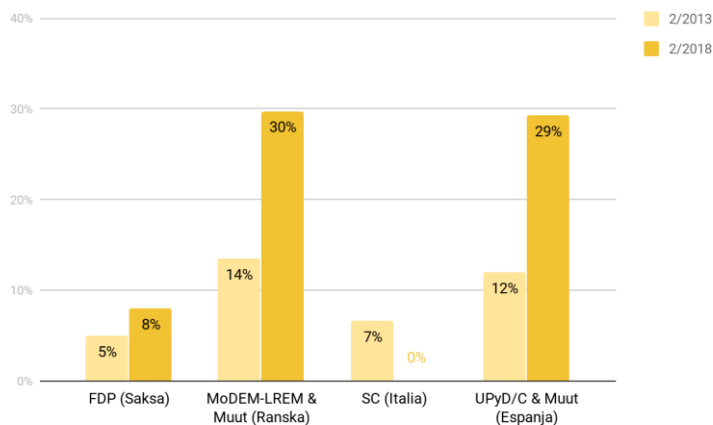
ALDE-ryhmän kannatus 2013-2018

Vaikka LREM jätettäisiin pois ALDE:n luvuista, on ryhmän kannatus silti kasvanut huomattavasti. Suurista jäsenmaista erityisen selvää kasvu on ollut Espanjassa, jossa ALDE-ryhmässä istuvien puolueiden yhteenlaskettu kannatus lähentelee 30 prosenttia. Puolueista suurin, keskusta-oikeistolainen ja EU-myönteinen Ciudadanos on kivunnut jo 26 prosentin kannatuslukemiin. ALDE:n toinen selvä kannatuskasvun maa on ollut Tšekki, jossa euroskeptinen keskustapuolue ANO on noussut noin 32 prosentin lukemiin.

Vahvimmillaan ALDE on Espanjan ja Tšekin lisäksi Virossa, josta siihen kuuluvat maan kaksi suurinta puoluetta, Keskustapuolue ja Reformipuolue. Myös Tanskassa ALDE:n kolme jäsenpuoluetta keräävät yhteensä lähes 30 prosentin kannatuksen.

Verrattuna S&D:hen ja EPP:hen, ALDE:n selkeä heikkous on jäsenpuolueiden puuttuminen kokonaan osasta jäsenmaita. Esimerkiksi Italiassa ALDE on tällä hetkellä ilman varteenotettavaa jäsenpuoluetta, joka kykenisi tuomaan mukanaan merkittävän määrän ääniä ja europarlamentaarikkoja. Sama on tilanne Unkarissa, Slovakiassa ja Portugalissa. Myös monessa Itä-Euroopan maassa ALDE-ryhmään kuuluvien puolueiden kannatus lasketaan vain muutamissa prosenteissa.

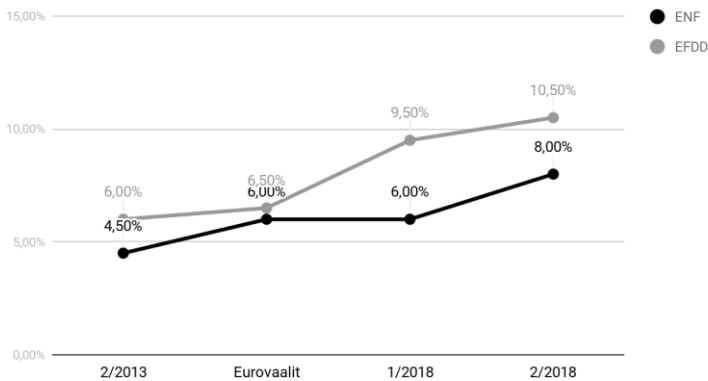
12.4. EFDD, ENF ja muut EU-vastaiset nationalistipuolueet

ALDE-ryhmän ohella kuluneen viiden vuoden aikana kannatustaan ovat kasvattaneet äärioikeistolaisina ja EU-vastaisina pidetyt EFDD- ja ENF-ryhmät. Ryhmistä ENF muodostettiin vasta vuoden 2014 eurovaalien jälkeen. Tässä raportissa puolueet on kuitenkin sijoitettu parlamenttiryhmiin koko tarkasteluvälillä sen perusteella, mihin ryhmään ne kuuluivat vuoden 2018 kesäkuussa.

Huomionarvoista tarkastelussa on, että lähes jokaisen EU-maan poliittiseen maisemaan on tarkasteluvälillä 2013–2018 vakiintunut vähintään keskisuuri euroskeptinen puolue. Puolueiden luonteet kuitenkin vaihtelevat suuresti. Osa euroskeptisistä puolueista istuu Euroopan parlamentissa ECR-ryhmässä, jonka kanssa muut ryhmät tekevät yhteistyötä. Tähän ryhmään kuuluvat muun muassa perussuomalaiset, Tanskan kansanpuolue ja kesän jälkeen myös ruotsidemokraatit. Osa puolueista taas istuu ENF- ja EFDD-ryhmissä, joiden kanssa monet ryhmät ja europarlamentaarikot kieltäytyvät kokonaan yhteistyöstä. Puolueista suurimpia ovat Saksan AfD, Ranskan Kansallinen liitto ja Italian Viiden tähden liike ja Lega. Oma lukunsa ovat vielä kaikkien parlamenttiryhmien ulkopuolelle jäävät puolueet, kuten Kreikan uusnatsistinen Kultainen aamunkoitto, jonka edustajien kanssa europarlamentaarikot harvoin suostuvat edes samaan hissiin.

EU-vastaisen populismin saamasta runsaasta huomiosta huolimatta kannatussiirtymä EFDD- ja ENF-ryhmien jäsenpuolueiden taakse ei kuitenkaan vaikuta niin dramaattiselta kuin saattaisi olettaa. Tämä siitä huolimatta, että tarkastelusta on rajattu ulos Iso-Britannia ja sen UKIP-puolue, joka oli vuoden 2014 eurovaaleissa maansa suosituin puolue pitkälti yli 20 prosentin kannatuksella, mutta matalalla tällä hetkellä vain muutaman prosentin gallup-lukemissa. Jos siis Iso-Britannia ja UKIP olisivat laskelmassa mukana, olisi EFDD-ryhmän kannatus ollut suurempaa vuosina 2013 ja 2014 ja suhteessa pienempää nyt.

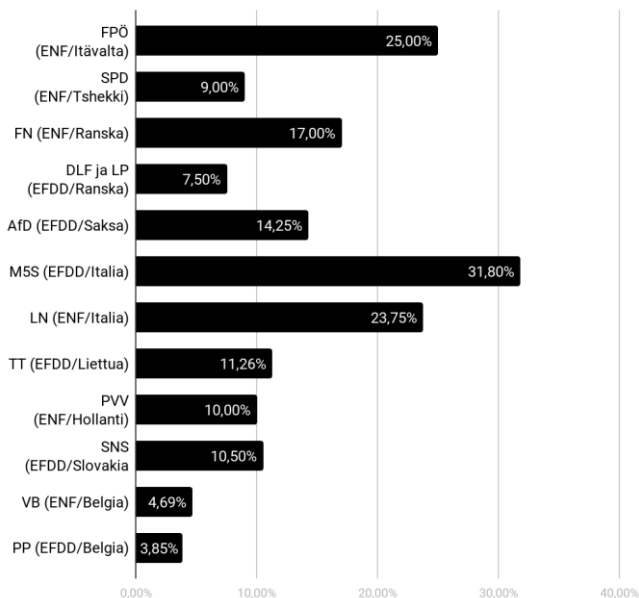
ENF- ja EFDD-ryhmien kannatus välillä 2013-2018

Selkeintä ENF- ja EFDD-ryhmien kannatuksen nousu on ollut Italiassa, jossa kesäkuun alussa aloittaneen uuden koalitionhallituksen molemmat puolueet kuuluvat EU-vastaisiin parlamenttiryhmiin. Maahanmuuttovastainen Lega (ent. Pohjoisen liitto) on osa ENF-ryhmää, kun maan suurin puolue Viiden tähden liike kuuluu EFDD-ryhmään. Yhteenlaskettuna puolueiden kannatus on yli 50 prosenttia. Myös tämän eurovaalikauden aikana EFDD-ryhmään siirtynyt saksalainen AfD on nostanut huomattavasti kannatustaan. Ranskassa ENF-ryhmään kuuluvan Kansallisen liittouman (RN tai FN, ent. Kansallinen rintama) sekä kahden EFDD-puolueen kannatus on yhteenlaskettuna lähes samalla tasolla kuin viisi vuotta sitten. Suurista jäsenmaista Espanjassa ENF- ja EFDD-ryhmillä ei ole jäsenpuolueita.

Oheessa on kuvattu ENF- ja EFDD-ryhmissä istuvien puolueiden kannatus kotimaassaan. Moniin muihin europarlamenttiryhmiin verrattuna ENF- ja EFDD-ryhmillä on vain vähän jäseniä ja iso osa niiden koko Euroopan laajuisesta kannatuksesta muodostuu vain muutamassa suuressa jäsenmaassa, eli Saksassa, Ranskassa ja Italiassa. Erityisesti siksi niiden

paikkamäärä jää pieneksi myös vuoden 2019 vaaleissa, vaikka äärioikeistolaiset puolueet keräisivätkin suurissa jäsenmaissa aiempaa kovemman kannatuksen. Euroopan parlamentissa valta-asemaan nousekseen ryhmien tulisi kuitenkin kerätä ääniä ja jäseniä ainakin lähes kaikista EU-maista.

10. KOLME VAIHTOEHTOISTA SKENAARIOITA

Kansallisten puolueiden sijoittaminen eri parlamenttiryhmiin perustuu tässä raportissa ajatukseen siitä, että tällä hetkellä tietyssä parlamenttiryhmässä istuvat puolueet pysyvät samassa ryhmässä myös vuoden 2019 vaalien jälkeen. Samoin on oletettu, että uusia ryhmiä ei synny. Nämä oletukset ovat luonnollisesti vain oletuksia ja täysin vaihtoehtoiset kehityskulut ovat mahdollisia.

Europarlamenttiryhmistä vakaimpia ovat todennäköisesti ne, jotka perustuvat suoraan tietyn eurooppapuolueen varaan. Tähän joukkoon voidaan laskea ainakin EPP-ryhmä ja S&D-ryhmä, jotka jatkavat varmasti myös eurovaalien jälkeen. Käytännössä kaikkien muiden europarlamenttiryhmien taustalla on kuitenkin useampia eurooppapuolueita, eivätkä kaikki europuolueiden kansalliset jäsenpuolueet edes istu oman europuolueensa parlamenttiryhmässä.

Tässä osiossa on pyritty hahmottelemaan eri vaihtoehtoisia skenaarioita, joiden mukaan seuraavan Euroopan parlamentin koostumus voi muodostua.

13.1. ALDE löytää jäsenen Italiasta

Suurimmista parlamenttiryhmistä ALDE on tällä hetkellä ilman italialaista jäsenpuoluetta. Italian poliittisen kentän muutostahti on kuitenkin sen verran tiheää, että ALDE voi hyvin löytää puolueen tai liittouman kampanjoimaan sen sateenvarjon alla myös Italiassa. Tällä hetkellä Euroopan liberaalidemokraattisella puolueella - jonka jäsenten varaan ALDE-ryhmä pitkälti rakentuu - on Italiassa jäsenpuolue Radicali Italiani, mutta puolueen kannatus on marginaalista.

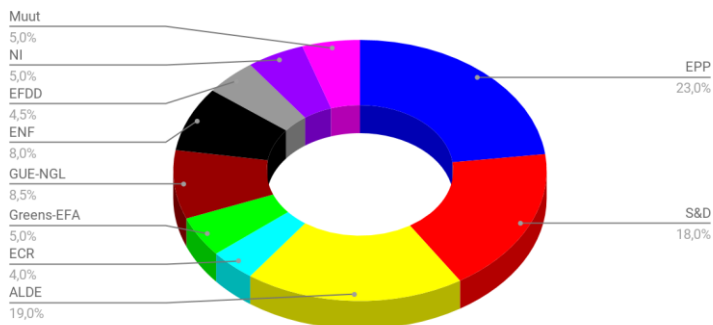
Italian poliittinen kenttä käy tällä hetkellä läpi suurta murrosta perinteisten keskusta-vasemmiston ja keskusta-oikeiston valtapuolueiden kannatuksen madallessa historiallisen alhaalla. Osa maan politiikkaa seuraavista asiantuntijoista on arvioinut tilanteen olevan otollinen eräänlaiselle Italian Macron-ilmioille, jossa perinteisten valtapuolueiden väliin lohkeaa uusi EU-myönteinen ja liberaali puolue. Tälle puolueelle ALDE voisi olla luontevin europarlamenttiryhmä.

Toinen mahdollisuus italialaiseksi ALDE-jäseneksi on - ehkä hieman yllättäen - Viiden tähden liike. Puolue on ollut perinteisesti EU-kriittinen ja populistinen ja istuu tällä hetkellä

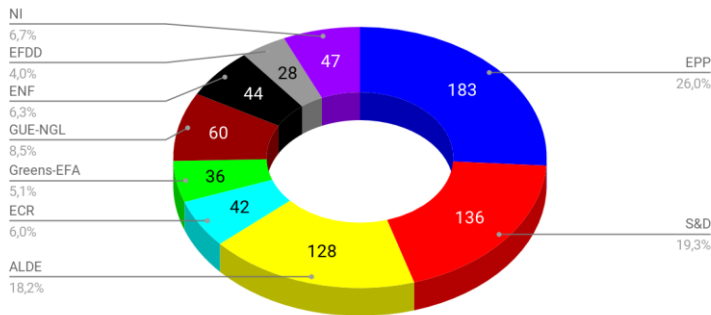
osana EFDD-ryhmää. Silti ajatus ALDE-jäsenyydestä ei ole niin kaukainen kuin ensisilmäyksellä voisi ajatella. Viiden tähden liike jopa haki ALDE-ryhmän jäsenyyttä vuoden 2017 alussa, mutta ALDE ei lopulta hyväksynyt puoluetta osakseen. Viiden tähden liikkeen sisäisessä nettiäänestyksessä, joilla puolue linjaa valtaosan kannoistaan, ALDE-ryhmään siirtyminen sai kuitenkin tuekseen enemmistön. Vaikka ALDE:n johto tunnetaan suorasanaisesta eurofederalismistaan, mahtuu ryhmään myös muun muassa Tshekin euroskeptinen ANO-puolue, joten täysin yksin Viiden tähden liike ei ryhmässä olisi.

ALDE:n kielteisen päätöksen jälkeen Viiden tähden liikkeen liittyminen ryhmän osaksi näyttää epätodennäköiseltä. Jos tilanne muuttuu, kasvattaisi ALDE huomattavasti Euroopan laajuista kannatustaan ja nousisi haastamaan S&D-ryhmää toiseksi suurimman parlamenttiryhmän asemasta.

Europarlamentin ryhmien kannatus 2/2018, kun M5S osana ALDE:a

Europarlamentin paikkajako 2/2018, kun M5S osana ALDE:a

13.2. LREM luo uuden parlamenttiryhmän

Tässä raportissa tehty oletus Emmanuel Macronin LREM-puolueen liittymisestä osaksi ALDE-ryhmää ei ole lainkaan selviö. Jopa todennäköisempänä pidetään sitä, että Macron ja LREM pyrkivät keräämään ennen eurovaaleja ympärilleen saman mielisten puolueiden ryhmän, joka tukee Macronin ideoita EU-instituutioiden uudistamisesta sekä LREM:n eurooppapoliittista linjaa. Tästä joukosta voisi vaalien jälkeen muodostua uusi ryhmä Euroopan parlamenttiin.

Parlamenttiryhmän luomiseksi vaaditaan 25 europarlamentaarikkoa vähintään seitsemästä jäsenmaasta. Näistä ensimmäinen, eli 25 europarlamentaarikon määrävaatimus, tuskin tuottaa ongelmia, sillä LREM saa todennäköisesti läpi Ranskasta vähintään 20 edustajaa. Vaikeampaa sen sijaan voi olla puolueiden tai euroedustajien houkuttelu mukaan vähintään kuudesta muusta maasta.

Tukea hankkeelle Macron voisi saada ainakin Slovakiasta, jossa viime vuonna perustettu Progresívne Slovensko (PS) -puolue on pyrkinyt kopiaamaan LREM:n toimintatapoja ja imagoa. Toinen tukija voisi olla esimerkiksi Unkarin Momentum. Kumpikin puolue on tällä hetkellä ilman europuoluetta, mutta on vielä epäselvää, saavatko ne ensi vuoden eurovaaleissa läpi edustajia, sillä puolueiden kannatusprosentit lasketaan tällä hetkellä yhden käden sormilla.

Mediassa on spekuloitu myös ajatuksella Italian entisen demaripääministerin Matteo Renzin uudesta puolueesta, joka kampanjoisi yhdessä LREM:n kanssa. Renzi joutui eroamaan keskusta-vasemmistolaisen PD:n johdosta kevään vaalitappion jälkeen.

Onnistuakseen LREM joutuisi todennäköisesti houkuttelemaan mukaansa puolueita myös EPP-, S&D- ja ALDE-ryhmistä, sillä parlamenttiryhmän rakentaminen pelkästään uusien poliittisten voimien mukaan olisi vaikeaa, jopa mahdotonta. EPP-ryhmässä voisi olla lähti-jöitä esimerkiksi Benelux-maissa, joissa on esiintynyt kovaa turhautumista EPP:n toimetomuteen erityisesti Unkaria johtavan Fidesz-puolueen kanssa. Osa EPP-ryhmä europarlamentaarikoista katsoo, että Fidesz tulisi erottaa ryhmästä. Toisaalta edustajat ja heidän kansalliset puolueensa eivät välttämättä kritiikittä niele Macronin radikaaleina pidettyjä viisioita EU:n tulevaisuudesta, vaan suhtautuvat esimerkiksi institutionaalsiin uudistuksiin maltillisemmin.

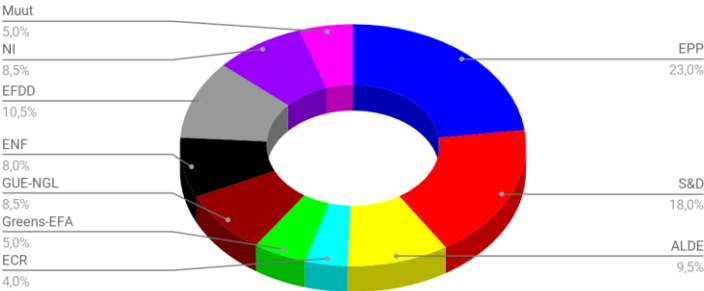
S&D-ryhmän kohdalla lähtemiseen voi kannustaa ryhmän paikkamäärän kanssa samaa taktia laskeva vaikutusvalta. Monelle ideologisesti kirjavan ALDE-ryhmän puolueelle Macronin houkutus voi niin ikään olla kova. Esimerkiksi Espanjan liberaali Ciudadanos tekee vaalikampanjassaan yhteistyötä En Marchen kanssa, mutta puolue on vakuuttanut sitoutumistaan ALDE:en.

Realismia on, että uuden parlamenttiryhmän luominen on LREM:lle kova haaste, vaikka se saisisikin varhaisessa vaiheessa mukaan korkean profiilin tukijoita. Osaltaan haastetta vaikeuttaa myös se, että Macron ei välttämättä ole ainoa, joka haluaisi luoda parlamenttiin uusia ryhmiä ja houkutella jäseniä nykyisistä. Ainakin Kreikan entisen valtiovarainministerin Yanis Varoufakis ja Ranskan sosialistien entisen presidenttiehdokkaan Benoit Hamonin DiEM25-liike voi pyrkiä luomaan oman parlamenttiryhmän vuoden 2019 jälkeen, jos liikkeen sateenvarjon alla kampanjoivat puolueet saavat edustajia Euroopan parlamenttiin. Tällä hetkellä liike kampanjoi ainakin seitsemässä EU-maassa.

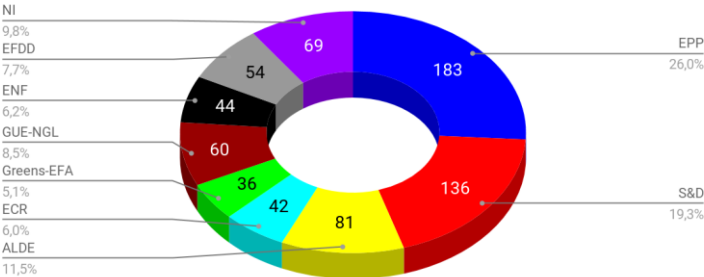
Osin edellä mainituista syistä tässä raportissa on oletettu LREM:n liittyvän muodossa tai toisessa ALDE-ryhmään viimeistään vaalien jälkeen. Kyseeseen voi tulla esimerkiksi ALDE:n ja Macronin johtaman koalition yhteinen parlamenttiryhmä tai muu vastaava järjestely, jossa varataan tilaa LREM:n omalle eurooppoliittiselle äänelle, sillä nykyisen ALDE-johdon äänenkannattajaksi LREM tuskin lähteen. Euroopan parlamentissa ryhmäkuri ei ole esimerkiksi Suomen poliittisen kulttuurin tasolla ja hieman vastaavia järjestelyitä on nähty myös aiemmin.

Alla on laskettu ALDE:n kannatus ilman LREM- ja MoDEM-puolueita, joille ilmoitetaan Ranskan mielipidemittauksissa yhteinen kannatusprosentti.

Europarlamentin ryhmien kannatus 2/2018, kun LREM/MoDEM ei ole osa ryhmää

Europarlamentin paikkajako 2/2018, kun LREM/MoDEM ei osana ryhmää

13.3. Äärioikeisto löytää toisensa

Sekä ENF- että EFDD-ryhmät täyttävät tällä hetkellä vain niukasti parlamenttiryhmälle asetetun vaatimuksen, jonka mukaan ryhmässä täytyy olla jäseniä vähintään seitsemästä eri maasta. ENF-ryhmässä on jäseniä yhteensä yhdeksästä maasta, joista yksi katoaa Brexitin myötä.

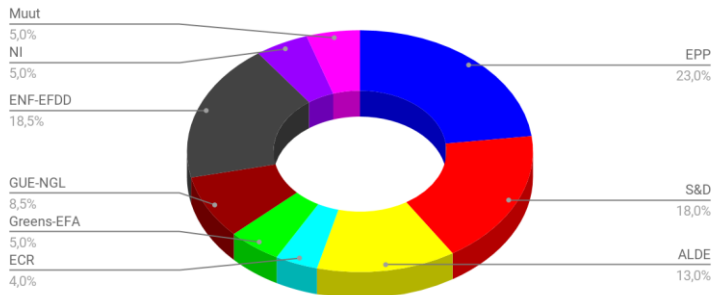
EFDD-ryhmässä on tällä hetkellä jäseniä seitsemästä maasta, joista yksi poistuu Brexitin myötä. Ryhmän puolalaisjäsenet ovat myös hankalassa asemassa uudelleenvalinnan näkökulmasta, sillä maan äärioikeistolaisten puolueiden kentässä on tapahtunut sekä hajoamisia että koalition muodostumista, joka voi johtaa EFDD:n puolalaisjäsenen tippumiseen parlamentista. Myös Tshekistä, Saksasta ja Liettuasta ryhmässä istuu tällä hetkellä vain yksi jäsen.

Jos jompikumpi ryhmistä joutuisi ongelmiin seitsemän maan vaatimuksen kanssa, voisi äärioikeiston yhteisen ryhmän rakentuminen olla mahdollista. Vaalivoittojen lisäksi molemmat ryhmät ovat kuitenkin tarvittaessa pystyneet täydentämään rivejään loikkareilla, joten EFDD-edustajien tippuminen parlamentista ei automaattisesti tarkoittaisi ryhmän hajoamista.

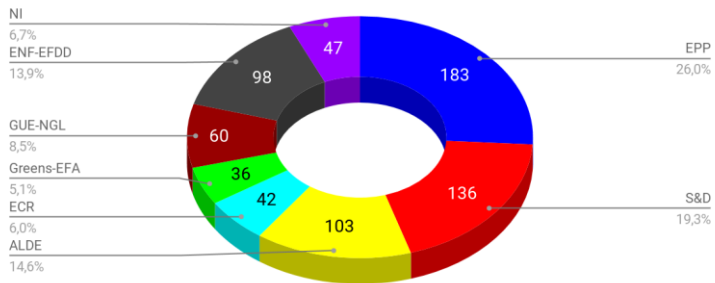
Osaltaan yhteisryhmä-ajatusta tukee kuitenkin Ison-Britannian UKIP:n lähtö parlamentista, sillä parlamenttikauden alussa nimenomaan UKIP oli haluton tekemään yhteistyötä nykyisten ENF-puolueiden kanssa. Muut EFDD-europarlamentaarikot eivät välttämättä enää kieltäytyisi yhteisestä ryhmästä, kun UKIP jättää parlamentin ja ryhmä heikentyy merkittävästi. Viime aikoina ideaa EU-vastaisten puolueiden vahvemmassa liittoumasta on pitänyt esillä esimerkiksi Italian Lega-puolueen puheenjohtaja Matteo Salvini.

Jos ENF-EFDD-yhteisryhmä kuitenkin syntyisi, olisi se äänimäärältään todennäköisesti parlamentin toiseksi tai kolmanneksi suurin sekä paikkamäärältään kolmanneksi tai neljänneksi suurin. Epätodennäköistä kuitenkin olisi, että kaikki nykyisin ENF- ja EFDD-ryhmissä istuvat puolueet liittyisivät ryhmään, joten vertailua voi pitää lähinnä hypoteettisena. Esimerkiksi Italian Viiden tähden liike tuskin lähtisi mukaan ryhmään, mikä jo itsessään tiputtaisi ryhmän kannatusta ja paikkamäärää huomattavasti.

Europarlamentin ryhmien kannatus 2/2018, jos ENF ja EFDD samassa ryhmässä

Europarlamentin paikkajako 2/2018, jos ENF ja EFDD samassa ryhmässä

11. SUURIMPIEN JÄSENMAIDEN POLIITTINEN TILANNE

Euroopan parlamentin vaalit käydään jokaisessa jäsenmaassa kyseisen jäsenmaan silloisessa poliittisessa kontekstissa. Vaalikeskusteluja hallitsevat usein kansalliset aiheet, joilla on enemmän tai vähemmän kytköksiä EU-politiikkaan ja Euroopan unionin toimintaan. Siksi europarlamenttivaaleja ennakoidessa on olennaista luoda katsaus eri maiden poliittiseen tilanteeseen.

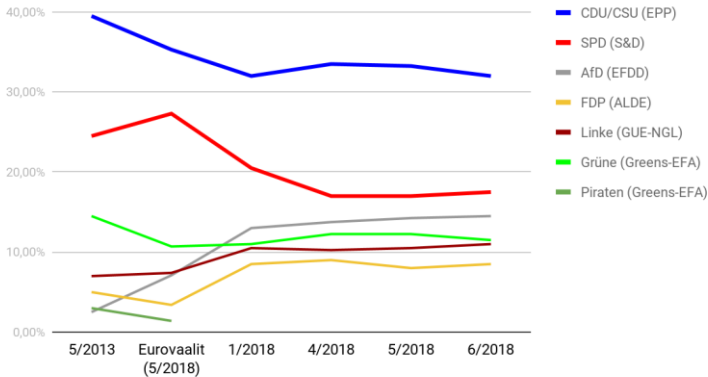
Oheessa on tarkasteltu poliittista tilannetta Euroopan unionin suurimmissa jäsenmaissa, joissa merkittävä osa eurovaalituloksesta syntyy. Koska parlamentin paikkajako jäsenmaiden välillä kuitenkin tapahtuu alenevan suhteellisuuden periaatteen mukaisesti, ei silti kannata aliarvioida pienempien jäsenmaiden ja erityisesti Itä-Euroopan merkitystä parlamenttiryhmien keskinäisiin voimasuhteisiin.

2000-luvulla Euroopan unioniin liittyneistä Itä- ja Keski-Euroopan maista valitaan vuoden 2019 vaaleissa yhteensä 204 europarlamentaarikkoa, eli jopa 29 prosenttia koko parlamentista. Suomessa ja ylipäättään Länsi-Euroopassa useiden näiden maiden poliittisesta tilanteesta puhutaan vain vähän, vaikka Itä-Euroopan maat käyttävät Euroopan unionissa yhä merkittävämpää valtaa. Esimerkiksi Puolalla (52) ja Romanianalla (33) on uuden paikkajaon myötä yhteensä 85 europarlamentaarikkoa, kun Saksalla parlamentaarikkoja on 96, Ranskalla 79 ja Italialla 76.

Suurimpien jäsenmaiden osalta on kerätty ylimääräisiä gallup-tuloksia huhti- ja kesäkuulta (4/2018 ja 6/2018). Loput mielipidemittauksista ovat samoja, joita on käytetty myös parlamenttiryhmien Euroopan laajuisen kannatuksen laskemisessa.

14.1. Saksa

Saksan suurimpien puolueiden gallup-kannatus 2013-2018

Saksassa muodostettiin hallitus keskusta-oikeistolaisen CDU:n (EPP), tämän baijerilaisen sisarpuolueen CSU:n (EPP) ja keskusta-vasemmistolaisen SPD:n (S&D) varaan maaliskuussa. Hallituspohja on sama kuin edelliskaudella ja liittokansleri Angela Merkelille kausi on jo neljäs Saksan johdossa.

Hallituksen muodostaminen oli Saksassa työn ja tuskan takana, sillä syyskuun vaaleissa sekä CDU/CSU että SPD menettivät huomattavasti kannatustaan. SPD ehti jo kieltäytyä hallitusyhteistyöstä Merkelin kristillisdemokraattien kanssa, mutta palasi lopulta neuvottelupöytään, kun hallitussopua ei saatu aikaiseksi CDU/CSU:n, vihreiden (Greens-EFA) ja FDP:n (ALDE) välillä.

Vaikka Merkel kykeni lopulta muodostamaan Saksaan hallituksen ja piti näin kiinni asemastaan maan johdossa, arvioidaan liittokanslerin aseman olevan nyt heikompi kuin viime kaudella. Hallituskumppani SPD:llä on kova paine pitää kiinni hallitusohjelmasta ja näyttää omilleen, että se ei ole hallituksessa vain CDU/CSU:n apupuolueena. Samalla CDU:n baijerilainen sisarpuolue CSU, joka on Merkelin edustamaa linjaa konservatiivisempi ja maahanmuuttokriittisempi, asettaa omia haasteitaan hallitusyhteistyön kestävyydelle.

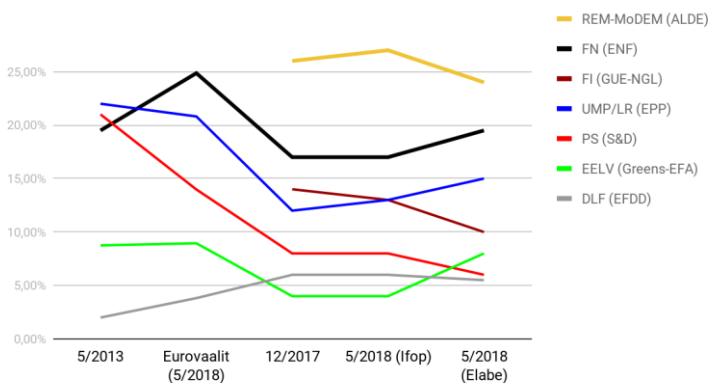
Gallupeissa CDU/CSU:n kannatus on vakiintunut hieman yli 30 prosenttiin, SPD:n hieman 20 prosentin alapuolelle. Erityisesti SPD:lle nykyisen kannatuksen realisointuminen

eurovaaleissa tarkoittaisi useiden parlamenttipaikkojen menetystä. Kovaa gallup-nousua on tehnyt suurimman oppositiopuolueen asemaan kivunnut AfD (EFDD). Oikeistopopulistinen ja maahanmuuttovastainen puolue tulee todennäköisesti saamaan hyvän tuloksen myös eurovaaleissa. Puolueen sisällä on kuluva eurovaalikauden aikana nähty askeleita kohti äärioikeistoa, kun puolueen johtoon on valittu aiempaa radikaalimpia poliitikkoja ja vanhat johtajat ovat astelleet yksi toisensa jälkeen ulos sekä perustaneet omia puolueita. Euroopan parlamentissa puolueen sisäiset valtataistelut näkyvät muun muassa niin, että AfD:n listoilta valituista seitsemästä europarlamentaarikosta enää vain yksi kuuluu puolueeseen ja istuu AfD:n europarlamenttiryhmissä EFDD:ssä.

Vaikka paine Merkeliä ja hallitusyhteistyötä vastaan on nyt aiempaa kovempi, harva ennakoi Saksan hallituksen kaatumista tai hallituspohjan vaihtumista. Siksi näyttääkin todennäköiseltä, että Saksassa lähdetään eurovaaleihin asetelmasta, jossa hallituksessa istuvat sekä keskusta-oikeisto että keskusta-vasemmisto, joiden päähaastaja on EU-vastainen AfD. Oma roolinsa on myös vihreillä, laitavasemmiston Die Linkellä (GUE-NGL) ja FDP:llä, joille gallupit ennustavat niin ikään viime vaaleja parempaa tulosta.

14.2. Ranska

Ranskan suurimpien puolueiden gallup-kannatus 2013-2018

Ranskan poliittiset mannerlaatat ovat kokeneet isoja järjestyksiä sitten viime eurovaalien. Ensin sitoutumattomana ja liberaalilla ohjelmalla kampanjoinut Emmanuel Macron voitti presidenttikisassa äärioikeiston Marine Le Penin, keskusta-oikeiston Francois Fillonin ja

keskusta-vasemmiston Benoit Hamonin, minkä jälkeen Macron tukijoiineen kasasi presidentin taakse enemmistön myös parlamenttivaaleissa.

Macronin menestyksen myötä Ranskan vanha puoluekenttä on hajonnut. Macronin La République en marche!(LREM, ALDE) on vakiinnuttanut eurovaaligallupeissa kannatuksensa 25 prosentin tienoille, kun taas keskusta-oikeiston ja keskusta-vasemmiston kannatus on ollut hetkittäin lähes syöksykierteessä. Juuri nyt näyttää siltä, että keskusta-oikeiston Les Républicains (LR, EPP) on onnistunut pysäyttämään alamäensä ja on tekemässä pientä uutta nousua aiempaa konservatiivisemmalla ja oikeistolaisemmalla linjalla.

Keskusta-vasemmiston PS:n (S&D) tilanne on sen sijaan vaikea. Ei ole mahdotonta, että puolue painuu Macronin ja laitavasemmiston välissä marginaaliin jo ennen eurovaaleja.

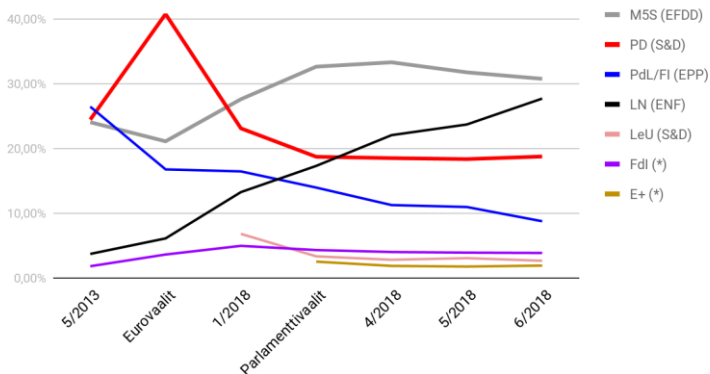
Macronin lisäksi PS:n haasteena on laitavasemmistolainen La France Insoumise (FI, GUE-NGL), joka sai vuoden 2017 parlamenttivaalien ensimmäisellä kierroksella jopa enemmän ääniä kuin PS. Päänaivaa aiheuttaa myös entinen presidenttiehdokas Benoit Hamon, joka on perustanut oman, eurovaaleihin tähtäävän Génération.s -puolueen. Hamonin puolue kampanjoi eurovaaleissa yhteisellä ohjelmalla Kreikan entisen varainministerin Yanis Varoufakisin perustaman DiEM25-liikkeen kanssa. Puolueen kannatus on kuitenkin ainakin toistaiseksi pientä.

Äärioikeistolainen ENF-puolue Rassemblement national (RN tai FN, ent. Kansallinen rintama) oli viime eurovaaleissa Ranskan suurin puolue lähes 25 prosentin ääniosuudella. Uuden puoluekentän koostumuksen ja aiempaa oikeistolaisemman LR:n myötä Marine Le Penin johtaman puolueen menestystä on kuitenkin vaikea ennakoida. Le Pen yrittää edelleen muuttaa Rassemblement nationalin julkikuvaa maltillisemmaksi ja tehdä pesäeroa ääri-
laidan rasisteihin, josta myös tuore nimenmuutos on yksi osoitus.

Ranskan hallituksen ja Macronin asema on vahva, sillä presidenttiä tukevilla puolueilla on selvä enemmistö parlamentissa. Toiseksi suurin puolue on LR, joka voi rakentaa oppositio-
asemasta jopa yllättävän suosituksen vaihtoehdon Macronin rohkealle ja liberaalille EU-linjalle. Se taas voi osaltaan heikentää FN:n asemaa ja johtaa puolueen kohdalla viime vaaleja huonompaan tulokseen.

14.3. Italia

Italian suurimpien puolueiden gallup-kannatus 2013-2018

Italiaan muodostettiin uusi hallitus kesäkuun alussa hieman yli kaksi kuukautta maan maaliskuussa järjestettyjen parlamenttivaalien jälkeen. Vaaleissa suosituin oli oikeiston vaaliliitto, joka rakentui äärioikeistolaisen ja maahanmuuttovastaisen Legan (LN, ENF), keskusta-oikeistolaisen Forza Italian (FI, EPP) sekä pienemmän, niin ikään äärioikeistolaisen Fratelli d'Italia -puolueen (Fdl, *) varaan. Vaaliliitto keräsi äänistä 37 prosenttia, mikä ei riittänyt hallituksen muodostamiseen pelkän oikeiston varaan. Italian vaalilaki olisi taannut liittoumalle enemmistön parlamenttiin, jos se olisi saanut kasaan noin 40 prosenttia äänistä. Vaaliliiton sisällä suurimmaksi nousi yllättäen Lega, joka jätti entisen pääministerin Silvio Berlusconiin johtaman Forza Italian taakseen usean prosenttiyksikön erolla. Ennen vaaleja gallupit ennustivat vielä FI:n olevan liittouman suurin puolue.

Yksittäisistä puolueista eniten ääniä - 32,7 prosenttia - keräsi kevään vaaleissa populistinen Viiden tähden liike (M5S, EFDD), jonka suosio perustuu muun muassa elitiin ja korruption vastaiseen retoriikkaan. Viiden tähden liikkeellä ei ole normaaleja puoluerakenteita, vaan se päättää linjastaan pääosin sisäisten nettiäänestysten kautta. Nettiäänestysten merkittävä rooli tekee Viiden tähden liikkeen kannanmuodostuksesta poukkoilevaa. Puolue on aiemmin esimerkiksi vastustanut Italian eurojäsenyyttä sekä ajanut kovan linjan maahanmuuttopoliitiikkaa, mutta vaikuttaa nyt pehmentäneen kantojaan molemmissa kysymyksissä. Erityisen vahvasti Viiden tähden liikkeen viesti on purrut Italian eteläosissa, jotka ovat pitkään kärsineet korruptiosta ja matalasta talouskasvusta. Toisaalta korruptionvastaisena esiintyvä M5S

on myös itse joutunut korruptioskandaalien kohteeksi esimerkiksi Roomassa, jossa se voitti paikallisvaalit ja pormestarin tehtävän kaksi vuotta sitten.

Kevään vaalien selvästi suurimmat häviäjät olivat Berlusconiin Forza Italia 14 prosentin kannatuksella ja entisen pääministerin Matteo Renziin johtama keskusta-vasemmisto, jonka kannatus jäi 23 prosenttiin. Molemmat puolueet keräsivät vuoden 2013 parlamenttivaaleissa 6-7 prosenttiyksikköä suuremman kannatuksen.

Vaaleja seuranneet vaikeat hallitusneuvottelut päättyivät lopulta Viiden tähden liikkeen ja Lega koalition hallituksen syntyyn. Puolueilla on parlamentissa niukka enemmistö. Hallituksen kärkipaikoille nousi myös suuri joukko sitoutumattomia ministereitä, joista monilla ei ole lainkaan aiempaa kokemusta politiikasta. Tähän joukkoon kuuluvat myös pääministeri Giuseppe Conte ja valtiovarainministeri Giovanni Tria. Puoluejohtajista Lega Matteo Salvini otti hoitaakseen sisäministerin ja Viiden tähden liikkeen Luigi Di Maio työ- ja elinkeinoministerin tehtävät. Molemmat ovat myös Italian varapääministereitä.

Uuden hallituksen koostumus on Italiassa historiallinen, sillä virkamieshallituksia lukuun ottamatta maassa on lähes aina muodostettu hallitus joko oikeiston tai vasemmiston valta- puolueen varaan. Nyt vallassa on kuitenkin kaksi Euroopan unioniin vähintäänkin kriittisesti suhtautuvaa populistipuoluetta. Myös koko EU:n mittakaavassa Italian uusi hallitus on poikkeuksellinen, sillä sen muodostavat kaksi puoluetta, jotka europarlamentissa kuuluvat äärioikeistolaisina ja EU-vastaisina pidettyihin EFDD- ja ENF-ryhmiin. Italian uusi hallitus on herättänyt huolta muualla Euroopassa, mutta ainakin toistaiseksi näyttää siltä, että puolueet eivät aio vallassa ollessaan kyseenalaistaa esimerkiksi Italian euro- ja EU-jäsenyyttä.

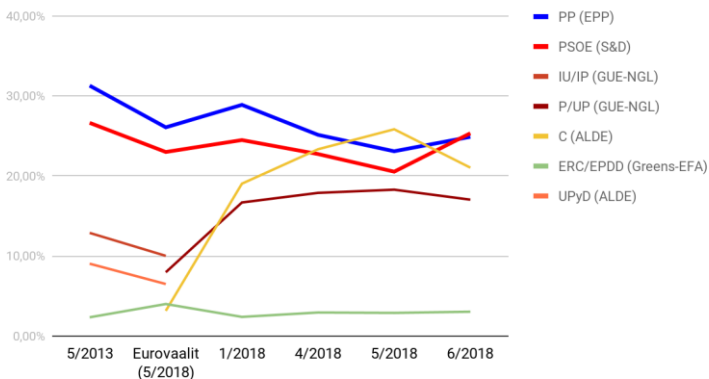
Tulevien eurovaalien näkökulmasta Italian poliittinen tilanne on arvaamaton. On lähes mahdotonta arvioida, miten M5S:n ja Lega hallitusyhteistyö sujuu ja kuinka pitkään se kestää. Voi hyvin olla, että koalitio on hajonnut jo tämän analyysin julkaisuhetkellä. Viime vaalikaudella Italiaa johti vuorollaan kolme pääministeriä, joita tuki kolme eri koalitioita. Hankalaa on myös arvioida, miten hallitusvastuu vaikuttaa puolueiden suosioon. Uusista hallituspuolueista erityisesti Lega kannatus on ollut kovassa nousussa kevään vaalien jälkeen, mutta varsinaisen hallitusvastuun vaikutus gallup-mittauksiin selviää vasta myöhemmin.

EPP- ja S&D-ryhmien näkökulmasta Italiasta uhkaa muodostua murheenkryyni, jossa suurimpien europarlamenttiryhmien jäsenpuolueet jäävät altavastaajien rooliin. EPP-puolue Forza Italian kannatus on vaalien jälkeen jatkanut laskuaan ja sen kärkikasvo Berlusconi

täyttää syksyllä jo 82 vuotta. S&D-puolue PD:n uhkana taas on sisäinen hajaannus, sillä heikon vaalituloksen myötä puoluejohtajan tehtävästä eronneen Matteo Renzin on huhuttu suunnittelevan uuden puolueen perustamista, joka kampanjoisi yhteisellä ohjelmalla Ranskan presidentti Emmanuel Macronin puolueen LREM:n kanssa. Italiassa uusien puolueiden muodostuminen ja erinäisten liittoumien solmiminen on nopeatahtista ja arkipäiväistä, joten skenaario ei ole yhtä epätodennäköinen, miltä se suomalaisesta perspektiivistä voisi vaikuttaa. Kokonaisuutena PD:n tilanne vaikuttaa kuitenkin Forza Italiaa helpommalta ja kannatuskäyrä vakaammalta.

14.4. Espanja

Espanjan suurimpien puolueiden gallup-kannatus 2013-2018

Myös Espanjassa puoluekenttä on kokenut suuria muutoksia sitten viime eurovaalien. Keskusta-oikeiston vanhan valtapuolueen Partido Popularin (PP, EPP) kannatus on laskenut samalla kuin uusi, liberaali Ciudadanos (C, ALDE) on noussut haastamaan sen aseman oikeiston suurimpana puolueena. Myös laitasemmiston liittouma Unidos Podemos (UP, GUE-NGL) on nostanut kannatustaan sitten viime eurovaalien.

Espanjassa keskusta-oikeistolainen Partido Popularin hallitus kaatui kesäkuussa korruptio-skandaaliin ja pääministeri Mariano Rajoy väistyi tehtävästään. Uudeksi pääministeriksi nousi sosiaalidemokraattien (PSOE, S&D) Pedro Sánchez, jolla on tukenaan niukka enemmistö parlamentissa. Rajoy ehti hoitaa tehtävää vuodesta 2011.

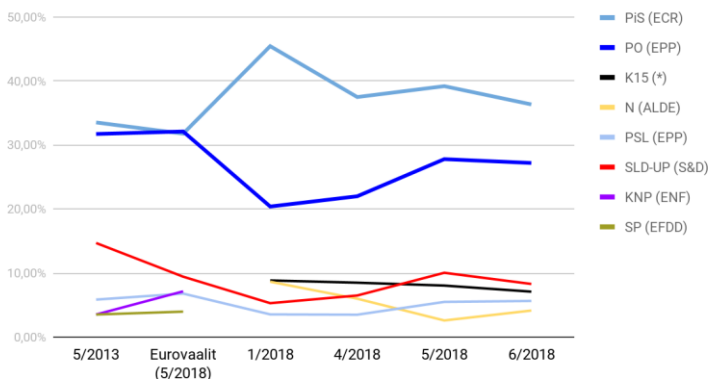
Sánchez saa pääministerinä hoidettavakseen muun muassa vaikean Katalonian tilanteen. Toisaalta Rajoy jättää perinnökseen myös tervehtyneen talouden, joka kasvaa nyt nopeammin kuin vuosiin. Toistaiseksi PSOE:n nousu hallitusvastuuseen on näkynyt puolueen kannatuksen pienenä kasvuna.

Eurovaalituloksen kannalta kiinnostavaa on myös se, miten vuonna 2006 perustetun Ciudadanoksen kova kannatus kestää. Puolue on päässyt profiloitumaan erityisesti Katalonian kysymyksen myötä, jossa se on ajanut kovaa linjaa katalaaniseparatisteja vastaan. Linja toi Ciudadanosille Katalonian itsenäisyysjulistusta seuranneissa ylimääräisissä aluevaaleissa suurimman puolueen aseman itsehallintoalueen parlamenttiin, vaikka itsenäisyyttä ajavat puolueet hallitsevatkin parlamentissa niukkaa enemmistöä. Kataloniassa Ciudadanoksen äänen arvioidaan tulleen erityisesti entisiltä PP:n ja PSOE:n äänestäjiltä, ja puolue pyrkii toistamaan vaalivoittonsa myös kansallisella tasolla. Ensimmäinen tilaisuus siihen tulee juuri ensi vuoden eurovaaleissa.

Muista suurista EU-maista poiketen Espanjassa ei ole suurta laita- tai äärioikeistolaista puoluetta, joka vastustaisi Euroopan unionia. Populismin aalto on maassa suuntaunut pikemminkin vasemmalle ja näkyy Unidos Podemoksen kovana kannatuksena. Syyt siihen, miksi äärioikeisto ei ole onnistunut Espanjassa, ovat moninaiset. Ei kuitenkaan ole täysin mahdotonta, että maan puoluekenttään ehtisi muodostua ENF- tai EFDD-ryhmiä lähellä oleva poliittinen voima jo ennen ensi vuoden eurovaaleja. Vuonna 2013 perustettu, vahvempaa keskushallintoa ja tiukempaa maahanmuuttopolitiikkaa vaativa Vox on tällä hetkellä mielipidemittauksissa huomioitavista puolueista todennäköisin valjastamaan oikeistopopulismin aallon Espanjassa, mutta puolue on jäänyt aiemmissa vaaleissa marginaaliin eikä sen kannatusta ole nostanut edes vaikea Katalonian tilanne. Siksi Voxin onnistuminen myöskään eurovaalien alla ei näytä todennäköiseltä.

14.5. Puola

Puolan suurimpien puolueiden gallup-kannatus 2013-2018

Puolan konservatiivinen ja EU-kriittinen Laki ja oikeus -puolue (PiS, ECR) on noussut maansa suurimmaksi puolueeksi viime eurovaalien jälkeen. Vaikka puolueen kannatus on tullut kevään ja alkukesän aikana alas viime vuoden huippulukemista, on PiS:llä edelleen selvä kaula toisena tulevaan, keskusta-oikeistolaiseen ja EU-myönteiseen Puolan kansalaisfoorumiin (PO, EPP). PiS on kevään aikana kärsinyt useista kohuista ja protesteista, jotka ovat liittyneet muun muassa korruptioepäilyihin sekä hallituksen haluun tiukentaa entisestään Puolan aborttilainsäädäntöä.

PiS muodostaa nykyisessä parlamentissa EU-kriittisen ECR-ryhmän rungon yhdessä Ison-Britannian konservatiivipuolueen kanssa, joka jättää parlamentin ennen seuraavia eurovaaleja. Se heikentää merkittävästi ECR:ää ja samalla PiS:n europarlamentaarikkojen asemaa. Tilanne on saanut liikkeelle huhuja PiS:n haluista jättää ECR ja liittyä suurempaan parlamenttiryhmään, käytännössä EPP:hen, mutta liike vaikuttaa epätodennäköiseltä. Poliittiselta linjaltaan PiS on lähempänä äärioikeistoa kuin EPP:n tämänhetkistä valtavirtaa.

Toinen mahdollisuus on, että liikettä tapahtuukin EFDD- tai ENF-ryhmistä ECR:n suuntaan, kun ryhmän maltillista siipeä edustaneet brittikonservatiivit lähtevät ryhmästä. Ensimmäinen osoitus tästä voi olla ruotsidemokraattien siirtyminen EFDD-ryhmästä ECR-ryhmään heinäkuun alussa. Ruotsidemokraatit on Ruotsin eduskunnassa erityyppisessä äärlaidan mielipiteidensä johdosta. Jos siirtymiset jatkuvat, PiS muodostaa seuraavassa parlamentissa

astetta maltillisempien EU-kriitikkojen kärjen sen sijaan, että se vaipuu ECR-ryhmän pienemisen myötä marginaaliin.

PiS on ollut hallituskautensa aikana avoimessa konfliktissa Euroopan parlamentin ja Euroopan komission kanssa. Komissio on muun muassa ilmoittanut käynnistävänsä rikkomusmenettelyn Puolan korkeimman oikeuden riippumattomuuden suojelemiseksi ja se on myös aiemmin uhannut Puolaa sanktioilla, jos maan oikeuslaitoksen riippumattomuuteen kosketaan. Puolan hallitus on myös ajanut tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa ja vastustanut EU:n sisäisiä turvapaikanhakijoiden siirtoja.

Toistaiseksi Brysselin vastustus ei ole merkittävästi heikentänyt Puolan hallitusta, vaan se on kompastellut ennen kaikkea sisäpolitiikan kysymyksiin. Tilanne tuskin muuttuu ennen eurovaaleja, mutta Puolan hallituksen konflikti Brysselin kanssa se voi tarjota maan EU-myönteiselle oppositiolle kampanja-alustan.

Äärioikeistolaisia voimia edustavat Puolassa muun muassa Kukiz'15 (K15, *) ja Wolność (*), joiden yhteenlaskettu kannatus on liikkunut hieman yli kymmenessä prosentissa. Ryhmittymien nykyiset europarlamentaarikot istuvat joko äärioikeistolaisissa ryhmissä tai kaikkien ryhmien ulkopuolella.

12. JOHTOPÄÄTÖKSET

Brexit helpottaa EPP:n asemaa

Euroopan kansanpuolueen ryhmä (EPP) on ollut Euroopan parlamentin suurin ryhmä vuoden 1999 vaaleista lähtien ja on sitä todennäköisesti myös 20 vuotta myöhemmin. Yksi suuri syy tähän on Brexit, jonka myötä S&D - nykyisen parlamentin toiseksi suurin ryhmä - menettää Britannian työväenpuolueessa yhden suurimmista jäsenistään. Varma EPP:n asema suurimpana ryhmänä ei ole, mutta muunlainen tulos vaatisi todennäköisesti muutoksia parlamenttiryhmien koostumuksessa, kuten uusien ryhmien syntymisiä tai EPP:n jäsenpuolueiden päätöksiä jättää ryhmä.

Keskusta-oikeisto ja keskusta-vasemmisto menettävät paikkoja

Vaikka EPP jatkaa todennäköisesti Euroopan parlamentin suurimpana ryhmänä eikä myöskään S&D:n asema toiseksi suurimpana ryhmänä ole merkittävästi uhattuna, menettävät ryhmät huomattavan määrän paikkoja. Kun EPP:llä on tällä hetkellä parlamentissa 219 edustajaa ja S&D:llä 189, ennustavat kansalliset mielipidemittaukset ryhmien saavan vaaleissa vain 189 ja 136 paikkaa. Osasyypaikkamäärän laskuun on parlamentin kutistuminen 751 edustajasta 705 edustajaan, mutta vielä merkittävämpi selitys löytyy ryhmien jäsenpuolueiden laskeneesta kannatuksesta erityisesti suurissa jäsenmaissa.

Jos En Marche liittyy ALDE:en, ryhmä on eurovaalien suurin voittaja

ALDE-ryhmän jäsenpuolueet ovat kasvattaneet merkittävästi kannatustaan kuluneiden neljän vuoden aikana ja ryhmä ottaa eurovaaleissa selvän pesäeron muihin keskiisuuriin ryhmiin. ALDE on parlamenttiryhmistä vaalien jälkeen todennäköisesti kolmanneksi suurin, vaikka Ranskan presidentin Emmanuel Macronin En Marche -puolue ei liittyisi siihen. Eriytyisen merkittäväksi vaalivoitto muuttuu, jos Macron päättää viedä puolueensa ALDE:en tai muodostaa ryhmän kanssa allianssin Euroopan parlamentissa.

Äärioikeiston kannatus on kasvanut, mutta vain vähän

Äärioikeistolaisien ryhmien ENF:n ja EFDD:n kannatus on noussut kansallisissa mielipidemittauksissa, mutta ryhmät eivät silti kykene kasvamaan merkittäviksi vallankäyttäjiksi tai päätöksenteon jarruiksi ainakaan tulevaisuuden eurovaaleissa. Suurin syy tähän on ryhmien rakentuminen pääosin vain muutaman suuren puolueen - kuten Ranskan Kansallisen liitouden, Saksan AfD:n ja Italian Lega sekä Viiden tähden liikkeen - varaan. Suurimpiin parlamenttiryhmiin kuuluu edustajia kaikista jäsenmaista.

Perinteisten valtapuolueiden kriisi ei valu vain äärioikeiston ääniksi

Usein toisteltu havainto suurten jäsenmaiden perinteisten valtapuolueiden kriiseistä ei ole johtanut vain äärioikeiston kannatuksen kasvuun. Iso osa kannatuksesta on valunut keskusta-oikeistolta ja keskusta-vasemmistolta uusille liberaaleille ja EU-myönteisille puolueille, joista parhaita esimerkkejä ovat Ranskan En Marche ja Espanjan Ciudadanos.

Suurten ryhmien mustat lampaat menestyvät hyvin

Vaikeasti selitettävää kansallisissa mielipidemittauksissa on se, että suurimmissa parlamenttiryhmissä "mustina lampaina" pidetyt puolueet näyttävät menestyvän kotimaissaan hyvin. Esimerkiksi useat EPP:n europarlamentaarikot - muun muassa kaikki kokoomuksen euroedustajat - ovat vaatineet unkarilaisen Fideszin erottamista ryhmästä. Fidesz on EPP:n jäsenpuolueista suosituin kotimaassaan noin 50 prosentin kannatuksella. Samaan tapaan S&D-ryhmässä on esiintynyt kritiikkiä vuosien vankilatuomioita korruptiosta ja vaalivilpistä saaneen Liviu Dragnean johtamaa Romanian PSD-puoluetta kohtaan. PSD on S&D-puolueista kuitenkin toiseksi suosituin ja parempia gallup-lukuja saa vain maltalainen PL, jota on niin ikään epäilty korruptiosta. ALDE-ryhmän menestyneimpiin kuuluu puolestaan ryhmän eurofederalistisesta linjasta huomattavasti poikkeava Tšekin euroskeptinen ja populistinen ANO-puolue. Puolueiden kova kannatus tekee niiden erottamisen parlamenttirhyistä vaikeaksi, vaikka paineet siihen olisivatkin kovat.

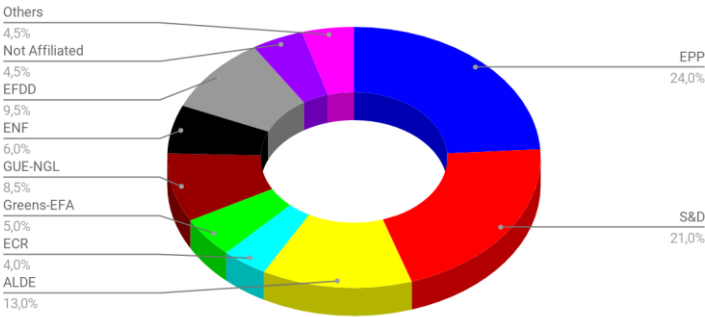
Italia on eurovaalien suurin arvoitus

Suurista jäsenmaista poliittinen tilanne on kaikkein arvaamattomin Italiassa, jonka osalta eurovaalien tulosta on lähes mahdotonta tässä vaiheessa ennustaa. Osasyyn tähän on maan uusi populistihallitus, mutta ehkä vielä merkitsevämpää on keskusta-oikeiston ja keskusta-vasemmiston alamäki, joka avaa tilaa uusille poliittisille liikkeille. Vaikka iso osa italialaisten turhautumisesta suuntautuukin nyt Legan (ENF) ja Viiden tähden liikkeen (EFDD) ääniksi, voi tilanne vielä kääntyä pääläelleen. EPP:n, S&D:n sekä ALDE:n sisällä pohditaan varmasti tällä hetkellä, miten Italian tilanteeseen tulisi reagoida ja millä strategialla maasta voidaan ulosmitata paras tulos ensi vuoden eurovaaleissa. Samaa pohtivat varmasti myös monet korkean profiilin italialaispolitiikot, jotka ovat jääneet nykyisellä puoluekentällä paitsioon, kuten entinen pääministeri Matteo Renzi sekä entinen oikeus-, sisä- ja ulkoministeri Angelino Alfano. Muun muassa he voivat vielä sotkea entisestään maan jo nyt sotkuista puoluekenttää.

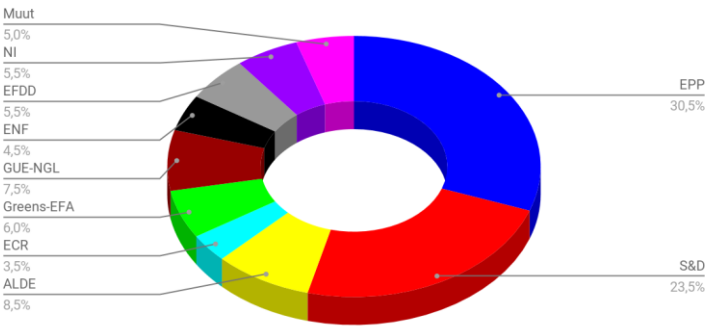
Mannerlaatat eivät liiku

Vaikka Euroopan parlamentin koostumus tulevissa eurovaaleissa muuttuu, sillä tuskin on dramaattista vaikutusta parlamentin linjaan, joka on ollut vahvasti Eurooppa-myönteinen ja usein neuvostoa radikaalimpi. Euroopan suuntaa määriteltäessä eurovaaleja enemmän merkitystä voi olla eräiden suurten jäsenmaiden kansallisilla vaaleilla, jotka voivat johtaa uudistusten ja hankkeiden jumiutumiseen – tai vaihtoehtoisesti etenemiseen. Hyvä esimerkki tästä on Italia, jossa kansallinen vaalitulos muutti radikaalisti maan EU-politiikkaa, kun valtaan nousi populistisia ja EU-vastaisia puolueita. Toinen esimerkki on Ranska, jonka presidentti Emmanuel Macron on nostanut eurooppalaisille neuvottelupöydille omia EU-visioitaan. Neuvostossa yksittäisen jäsenmaan vaikutusmahdollisuudet ovat suuret, sillä iso osa EU-päätöksenteosta vaatii edelleen jäsenmaiden yksimielisyyden. Euroopan parlamentin koostumus taas muodostuu 27 jäsenmaan kansallisessa kontekstissa ja edelleen pitkälti toisistaan erillään, jolloin muutokset parlamentin koostumuksessa ovat hitaita, eikä vastavanhaisia dramaattisia muutoksia pääse syntymään.

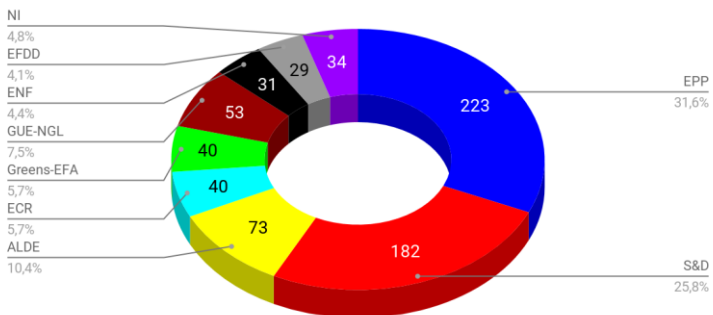
Europarlamentin ryhmien kannatus 1/2018

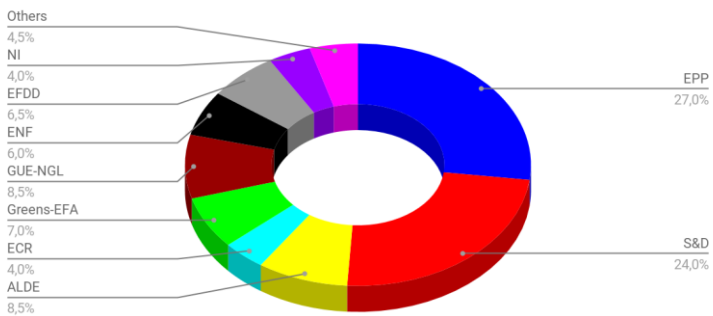
Europarlamentin ryhmien kannatus 2/2013

Europarlamentin ryhmien paikkamäärä 2/2013

Eurovaalitulos nykyisellä parlamenttiryhmiä koostumuksella ja ilman Britanniaa

LÄHTEET

Kansalliset mielipidemittaukset 2/2018

Research Affairs/Österreich, 26 Apr–2 May 2018, Sample 1100, <http://www.oe24.at/oesterreich/politik/Umfrage-Kern-jagt-jetzt-Kurz/332200874>

Peter Hajek/ATV, 19–25 Apr 2018, Sample 700, <http://www.oe24.at/oesterreich/politik/Erstes-Zeugnis-fuer-die-Regierung/313984158>

Alpha Research, March 29, 2018, Sample: 1025, <https://sofiaglobe.com/2018/03/29/alpha-research-march-2018-poll-borissovs-gerb-23-1-bulgarian-socialist-party-20-5/>

Promocija plus, 6 May 2018,

IPSOS PULS, 25 April 2018, <https://www.index.hr/vijesti/clanak/nova-anketa-hdz-ima-najlosiji-rejting-od-izbora-sdp-pada-a-hns-je-najgori-ikad-zivi-zid-raste/1041010.aspx>

Cypriot legislative election, 22 May 2016

Median, 10 Apr – 5 May 2018, Sample: 1224, <https://www.novinky.cz/domaci/471788-okamura-ztraci-ods-posiluje-volby-by-vyhralo-ano.html>

STEM, 19–29 Apr 2018, Sample: 1046, <https://www.stem.cz/stem-volebni-preference-duben-2018/>

Epinion/DR, March 14–20, 2018, Sample: 1682, <https://www.dr.dk/nyheder/politik/daarligste-maalng-i-seks-aar-liberal-alliance-naesten-halveret>

Voxmeter, April 8–15, 2018, Sample: 1040, <https://voxmeter.dk/index.php/meningsma-linger/>

Turu-uuringute AS/ERR, April 2018, <https://news.err.ee/822831/april-party-ratings-social-democrats-near-irl-below-election-threshold>

Kantar Emor/Postimees, April 12–18 2018, Sample: 908, <https://news.err.ee/824981/april-party-ratings-despite-decline-reform-retains-strong-lead>

Taloustutkimus/Yle, 3–26 April 2018, <https://yle.fi/uutiset/3-10136813>

Tietoykköset/Iltalehti, 19 Apr–2 May 2018, http://www.iltalehti.fi/politiikka/201805042200923588_pi.shtml

Ifop / Le Figaro, 29 Nov–1 Dec 2017, Sample: 1007, http://www.ifop.com/media/poll/3929-1-study_file.pdf

Ifop / Le Figaro, 7–9 May 2018, Sample: 920, http://www.ifop.fr/media/poll/4043-1-study_file.pdf

INSA/YouGov, 11–14 May 2018, Sample: 2098, <http://www.wahlrecht.de/umfragen/insa.htm>

Forsa, 7–11 May 2018, Sample: 2004, <http://www.wahlrecht.de/umfragen/forsa.htm>

PulceRC/Skai, 15–17 Apr 2018, Sample: 1356, <http://www.skai.gr/news/politics/article/371618/stathera-dipsifio-provadisma-gia-nd-i-dimoskopisi-tis-pulse-gia-ton-skai/>

Public Issue, 7 May 2018, Sample: 1003, <http://www.publicissue.gr/14507/vote-est/>

Hungarian parliamentary election 8 April 2018

Ixè, 10–11 May, Sample: 1000, https://www.termometropolitico.it/1302718_sondaggi-elettorali-ixe-16.html

SWG, 9–13 May, Sample: 1500, <http://tg.la7.it/politica/il-sondaggio-politico-di-luned%C3%AC-14-maggio-2018-14-05-2018-127544>

SKDS / LSM.LV, May 11 2018, <http://www.delfi.lv/news/national/politics/aprili-kritis-zzs-reitings-bet-atbalstu-audzejusi-saskana.d?id=50019973/>

SKDS / LSM.LV, 5 April 2018, <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/pusgadu-pirms-saeimas-velesanam-neizlemuso-veletaju-klust-vairak.a273855/>

Spinter Tyrimai/Delfi.lt, 2018-03-14, Sample: 1006, https://www.baltictimes.com/lithuania_s_conservatives_remain_most_popular_party____delfi/spinter_poll/

TNS Luxembourg, 12/2017 and 5/2018, <https://www.wort.lu/de/politik/sonndesfro-dei-greng-gewinnen-einen-sitz-dazu-5b221403c1097cee25b8b284>

Ipsos/EenVandaag, Samle: 1160, 23 Apr 2018, <https://eenvandaag.avrotros.nl/pannels/opiniepanel/alle-uitslagen/item/groenlinks-wint-vier-zetels/>

I & O Research, 6 Feb 2018, Sample: 3576, https://ioresearch.nl/Portals/0/1%260%20Research%20peiling%20TK%20en%20sleepwet_def.pdf

IBRiS/Rzeczpospolita, May 11, 2018, <http://www.rp.pl/Polityka/305139939-Sondaz-Opozycja-maszeruje-PiS-zyskuje.html>

Estymatro/DoRzeczy.pl, May 14, 2018, <https://dorzeczy.pl/kraj/64525/Sondaz-dla-DoRzeczypl-PiS-odrabia-straty-ale-wciaz-potrzebujecie-koalicjanta-SLD-dogania-Kukiz15.html>

Eurosondagem/Expresso, 03.05.18–09.05.18, Sample: 1008, <https://leitor.expresso.pt/diario/11-05-2018/html/caderno-1/temas-principais/ps-e-psd-caem-na-semana-dos-casos-socrates-e-pinho>

Aximage/CM, 05.05.18–09.05.18, Sample: 600, https://www.cmjornal.pt/politica/detailhe/antonio-costa-perde-pontos-para-rui-rio?ref=politica_destaque

Socioplo, 27 Feb–5 Mar 2018, Sample: 1000, <https://www.ziaruldeiasi.ro/stiri/sondaj-psd-s-a-prabusit-un-palestinian-si-un-a-neamta-cei-mai-de-incredere-romani--184186.html>

IMAS, Feb 2018, Sample: 1010, https://www.stiripesurse.ro/bomba-psd-a-intrat-pe-tobogan-surpriza-din-sondajul-imas_1253238.html

AKO, 20-24 April 2018, Sample: 1000, <https://ako.sk/wp-content/uploads/2018/04/AKO-VOLEBNE-PREFERENCIE-APRIL-II-2018.pdf>

Focus, 24-30 April 2018, Sample: 1005, http://focus-research.sk/files/n227_Volebne%20preferencie%20politickych%20stran_april2018.pdf

Ninamedia/Dnevnik/Večer, 7-10 May 2018, Sample: 1000, <https://www.vecer.com/sds-se-vkopava-na-prvem-mestu-6467986>

Valicon, 8-9 May 2018, Sample: 1024, http://www.valicon.net/wp-content/uploads/2018/05/Sporocilo_za_javnost_2018-05-11.pdf

JM&A/Público, 1 Apr 2018, <http://www.publico.es/politica/sondeos-electorales-ciudadanos-le-saca-millon-votos-9-escanos-ventaja-pp-caida-libre.html>

El Español/CIS, 9 May 2018, https://www.lespanol.com/espana/20180508/cocina-cis-quita-puntos-rivera-amortiguar-rajoy/305720805_0.html

YouGov, 11-14 May 2018, <https://yougov.se/news/2018/05/17/inte-nagot-lyft-for-s/Inizio/Aftonbladet, 1-7 May 2018, http://www.inizio.se/wp-content/uploads/va--ljarbarometer-maj-2018.pdf>

TNS Kantar/RTBF, 26 February - 17 March 2018, Sample: 1003, <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2018/03/26/n-va-dubbel-zo-groot-als-eerste-achtervolger-cd-v--sp-a-duikt-on/>

Ipsos/RTL TVi, 27 February - 6 March 2018, Sample: 965, <https://nieuws.vtm.be/politiek/de-grote-peiling-socialisten-stijgen-n-va-blijft-pieken>

TNS Kantar/RTBF, 26 February - 17 March 2018, Sample: 1003, <http://www.lalibre.be/actu/politique-belge/qui-sont-les-grands-gagnants-et-grands-perdants-de-notre-barometre-politique-5ab90ea7cd702f0c1a8a30d9>

Ipsos/RTL TVi, 27 February - 6 March 2018, Sample: 983, <http://www.lesoir.be/144575/article/2018-03-09/grand-barometre-ecolo-progresse-partout-le-ps-rebondit-en-wallonie>

MaltaToday, 23-27 Apr 2018, Sample: 553, http://uploads.maltatoday.com.mt/news/data_and_surveys/86650/maltatoday_survey_green_shoots_for_adrian_delia_but_its_still_not_a_contest#.Wv7CHmiFM2w

Sagalytics/It-Torca, 12-20 Feb 2018, Sample: 600, https://www.maltatoday.com.mt/news/national/84785/delia_behind_muscat_by_25_survey_shows#.Wv7CjGiFM2w

Millward Brown/The Sunday Independent, 30 April 2018, Sample: 1003, <https://www.independent.ie/irish-news/politics/poll-mary-lou-now-a-more-popular-leader-than-michel-martin-36877015.html>

Red C/The Sunday Business Post, 26 April 2018, Sample: 1000, <https://www.rte.ie/news/2018/0428/958943-opinion-poll/>

Kansalliset mielipidemittaukset 1/2018

Market / Der Standaard, 21.12.2017, <https://derstandard.at/2000070855353/Wuerde-jetzt-gewaehlt-werden-haette-OeVP-leichten-Rueckenwind>

Research Affairs/Österreich, 20.12.2017, <http://www.oe24.at/oesterreich/politik/Erstes-Zeugnis-fuer-die-Regierung/313984158>

Exacta, 21.12.2017, <http://sofiaglobe.com/2017/12/21/exacta-poll-bulgarian-pm-borissovs-gerb-has-28-support-opposition-socialists-at-21/> ->http://exacta.bg/?page_id=42

Alpha Research, 19.12.2017, [http://alpharesearch.bg/userfiles/1217-Alpha_Research_Public_Opinion\(3\).pdf](http://alpharesearch.bg/userfiles/1217-Alpha_Research_Public_Opinion(3).pdf)

Promocija plus, 7.12.2017, <http://vijesti.hrt.hr/419148/cro-demoskop-zivi-zid-u-porastu-nitko-i-dalje-na-mjestu-najpozitivnije-osobe>

IPSOS PULS, 24.11.2017, <http://www.index.hr/vijesti/clanak/novi-crobarometar-hdz-i-dalje-nezaustavljivo-pada-vladi-ne-vjeruje-gotovo-nitko-zivi-zid-sve-jaci/1009658.aspx>

IMR, 10.5.2016, <http://www.electograph.com/2016/05/cyprus-may-2016-imr-poll-2.html>

PMR & C, 7.5.2016, <http://www.electograph.com/2016/05/cyprus-may-2016-prime-market-research.html>

CVVM, 17.12.2017, https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4476/f9/pv171221.pdf

TNS Kantar, 24.11.2017, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/2319961-po-volbach-nejvic-posiluji-pirati-socialni-demokrate-dal-ztraci-volice>

Voxmeter, 9.11.2017, <https://voxmeter.dk/index.php/meningsmalinger/>

Gallup, 9.11.2017, <https://www.b.dk/politiko/barometeret>

Turu-uuringute AS, 5.12.2017, <http://news.err.ee/647279/december-party-ratings-support-for-center-and-reform-increases>

Kantar Emor, 9.11.2017, <http://news.err.ee/642075/november-ratings-reform-most-popular-party>

Kantar TNS/Helsingin Sanomat, 10.12.2017, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000005488961.html>

Taloustutkimus/YLE, 28.11.2017, <https://yle.fi/uutiset/3-9955728>

Ifop / Le Figaro, 18.12.2017, http://www.ifop.com/?option=com_publication&type=poll&id=3929, http://www.ifop.com/media/poll/3929-1-study_file.pdf

INSA, 18.12.2017, <https://www.wahlrecht.de/umfragen/insa.htm>

Forsa, 15.12.2017, <https://www.wahlrecht.de/umfragen/forsa.htm>

PAMAK/Skai, 15.12.2017, http://www.skai.gr/files/1/aaalex1/f_skaitaseis_13-15dec2017.pdf

MRB/Real, 8.12.2017, <http://www.real.gr/DefaultArthro.aspx?page=arthro&id=650764&catID=1>

Nézöpont, 18.12.2017, <http://nezopontintezet.hu/analysis/csucsponton-fidesz/>

ZRi, 12/2017, http://hvg.hu/itthon/20171221_zavec_z_tor_felfele_a_fidesz_gyengul_a_Jobbik

Ixè, 22.12.2017, http://www.huffingtonpost.it/roberto-weber/sondaggio-ixe-per-huffpost-continua-l-erosione-del-pd-m5s-vicino-al-30-forza-italia-rafforza-il-vantaggio-sulla-lega_a_23314958

Euromedia, 19.12.2017, <https://scenaripolitici.com/2017/12/sondaggi-euromedia-piepoli-20-dicembre-2017.html>

SKDS / LSM.LV, 27.12.2017, <http://jauns.lv/raksts/zinas/264818-kapusi-saskanas-un-nacionalas-apvienibas-popularitate-bet-sarucis-vienotibas-un-zzs-reitings>

SKDS / LSM.LV, 27.11.2017, <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/reitingi-aug-zzs-popularitate-lideris-gan-nemainigs-saskana.a258916/>

RAIT / BNS, 15.12.2017, <https://lietuvsdiena.lrytas.lt>

RAIT / BNS, 17.11.2017, <https://lietuvsdiena.lrytas.lt>

TNS Luxembourg, 12/2017 and 5/2017, <https://www.wort.lu/de/politik/sonndesfro-dei-greng-gewinnen-einen-sitz-dazu-5b221403c1097cee25b8b284>

Ipsos, 18.12.2017, <https://www.ipsos.com/nl-nl/politieke-barometer>

Ipsos, 30.11.2017, <http://www.ipsos-nederland.nl/ipsos-politieke-barometer/barometer-van-deze-week/de-peiling-in-detail/>

IBRiS / Onet, 14.12.2017, <http://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/ibris-dobra-zmi-ana-morawieckiego-pis-zyskuje-w-sondazu-poparcia/tyn41wb>

Kantar Public / Fakt, 11.12.2017, <http://www.rp.pl/Polityka/171219530-Sondaz-dla-Faktu-PiS-z-poparciem-50-procent.html>

Eurosondagem, 12.12.2017, <http://expresso.sapo.pt/politica/2017-12-15-Sondagem.-PS-nao-desce-dos-40-PSD-mais-longe>

Aximage, 4.12.2017, http://www.cmjornal.pt/multimedia/graficos/de-talhe/20171209_0248_intencao-de-voto-legislativo

Avangarde, 7.12.2017, <https://media.stiripesurse.ro/other/201712/media-151387520928668700.pdf>

CURS, 11/2017, http://www.stiripesurse.ro/sondaj-topul-partidelor-la-un-an-de-la-parlamentare-evolutii-spectaculoase-in-optiunile-romanilor_1233064.html

AKO, 18.11.2017, <http://slovensko.hnonline.sk/1068222-prvy-prieskum-po-volbach-do-vuc-smer-a-kotleba-klesaju-stredoprave-strany-by-mali-vacsinu>

Focus, 11.10.2017, <http://www.ta3.com/clanok/1114619/prieskum-vidi-pad-matovi-covcov-a-osem-stran-v-parlamente.html>

Ninamedia/RTVSLQ/Dnevnik, 14.12.2017, <https://www.rtvsl.si/slovenija/vox-populi-sds-v-rahli-prednosti-pred-sd-jem-lista-marjana-sarca-na-peto-mesto/440759>

Delo Stik/Delo, 7.12.2017, <http://www.delo.si/novice/politika/anketa-dela-prva-etapna-zmaga-liste-marjana-sarca.html>

MaltaToday, 16.11.2017

Sagalytics, 2.11.2017

Ipsos MRBI/Irish Times, 7.12.2017

Red C/The Sunday Business Post, 23.11.2017

Celeste-Tel/eldiario.es, 10.11.2017, http://www.eldiario.es/politica/apoyo-aplicacion-ariticulo-electoral-PSOE_0_707629493.html

SocioMétrica/El Español, 3.11.2017, https://www.elespanol.com/espana/politica/20171106/259974055_0.html

YouGov, 18.12.2017, <https://yougov.se/news/2017/12/22/centern-tappar-nar-moderaterna-knappar-pa-s/>

Sifo, 14.12.2017, <https://www.kantarsifo.se/rapporter-undersokningar/valjarbarometern-december-2017>

Kansalliset mielipidemittaukset 2/2013

Market/Standard, 2013-05-10, <https://neuwal.com/2013/05/10/wahlumfrage-osterreich-spo-25-ovp-24-fpo-19-grune-16-ts-10-bzo-2-pirat-2-karmasinderstandard-at-n4055-10-05-2013-sonntagsfrage/>

Karmasin/Profil, 2013-05-16, <https://www.profil.at/home/nationalratswahlen-umfrage-fpoe-spoe-gruene-358447>

Alfa Research, 9 May 2013, http://www.dnevnik.bg/izbori2013/2013/05/09/2056941_alfa_risurch_chetiri_partii_vlizat_v_parlamentna_edna_e/

Mediana, 25 April 2018, <http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1942660>

CRO Demoskop, 5 May 2018, Sample: 1300 <http://www.dalmacijanews.com/Hrvatska/View/tabid/77/ID/118160/CRO-Demoskop-Na-nacionalnoj-razini-samo-SDP-HDZ-i-Hrvatski-laburisti-prelaze-izborni-prag.aspx>

IPSOS PULS/Nova TV, 27 May 2018, Sample: 969, <http://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/ekskluzivno-ocjena-gradzana-vladine-politike---288247.html>

Cypriot legislative election, 22 May 2011

Median, 27 May 2013, Sample: 1224, http://www.median.cz/docs/MEDIAN_Snemovni_volebni_model_DUBEN-KVETEN_2013.pdf

STEM, 16 April 2013, <https://www.stem.cz/stranick-preference-duben-2013/>

DR, May 25, 2013, <https://www.dr.dk/nyheder/politik/meningsmaaling>

Callup, April 11, 2013

TNS Emor, May 2013, <https://www.erakonnad.info/reiting.html>

TNS Emor, Apr 2013, <https://www.erakonnad.info/reiting.html>

Taloustutkimus, 29 Apr-28 May 2013, https://yle.fi/uutiset/osasto/news/opposition_centre_party_extends_lead_as_nations_most_popular_party/6664513

Taloustutkimus, 4-25 Apr 2013, https://yle.fi/uutiset/osasto/news/yle_poll_centre_now_largest_party/6612540

Harris Interactive, 22-24 May 2013, Sample: 1279, http://harris-interactive.fr/wp-content/uploads/sites/6/2015/09/Results_HIFR_LCP_27052013.pdf

Ifop, 29-31 May 2013, Sample: 1869, http://www.ifop.fr/media/poll/2253-1-study_file.pdf

INSA, 7 May 2013, <http://www.wahlrecht.de/umfragen/insa.htm>

Forsa, 24 April 2013, <http://www.wahlrecht.de/umfragen/forsa.htm>

Metro Analysis, April 17, 2013, https://www.eklogika.gr/uploads/files/Dimoskopiseis/MetronAnalysis-Eleutherotypia_21-4-13.pdf

Public Issue, May 15, 2013, Sample: 1031, <http://www.publicissue.gr/wp-content/uploads/2013/05/var-120-may-2013.pdf>

Median, 19 April 2013 - 23 April 2013, <http://median.hu/object.97f35923-5ae3-4376-a3f6-a3ef5b01ab38.ivy>

Ipsos, 6 May 2013 - 13 May 2013, <https://www.ipsos.com/hu-hu/site/hull-mz-k-zhangulat-t-bb-p-rtn-lk-li>

Ipsos, 16 April 2013, <https://www.scenaripolitici.com/2013/04/sondaggio-ipsos-cdx-321-07-csx-314-m5s-245.html>

Euromedia, 6 May 2013, <https://scenaripolitici.com/2013/05/sondaggio-euromedia-cdx-353-66-csx-287-m5s-237.html>

Latvian parliamentary election, 17 September 2011

Lithuanian parliamentary election, 14 and 28 October 2012

TNS Luxembourg, 27.08-13.09.2013

De Stemming, 24 Apr 2013, <http://stemming.eenvandaag.nl/>

Ipsos, 16 May 2013, <https://www.ipsos.com/nl-nl/politieke-barometer>

TNS Poland 11-16 May 2013, <http://www.newsweek.pl/polska/tns-polska--w-maju-to-pis-wygraloby-wybory--po-druga--psl-poza-sejmem,104528,1,1.html>

Ibris, 12 April 2013, <https://wiadomosci.wp.pl/>

Eurosondagem/Expresso, 10-15 May, Sample: 1011, <http://expresso.sapo.pt/actualidade/ps-encurta-a-diferenca-para-o-psd-f726966#gs.GPnz0s8>

Aximage/CM, 3-5 Apr 2013, Sample: 600, <http://www.cmjournal.pt/>

Romanian legislative election (Senate) 9 December 2012

Slovak parliamentary election, 10 March 2012

Slovenian parliamentary election 4 Dec 2011

Episentral, 9-17 Dec 2013, <https://siol.net/novice/slovenija/volitve-bi-dobila-sd-solidarnost-pred-sls-in-drzavljansko-listo-273355>

Metroscopia/El País, 18 May 2013, Sample: 14000, https://politica.elpais.com/politica/2013/05/18/actualidad/1368894806_765388.html

CIS, 1-8 Apr 2013, Sample: 2482, http://datos.cis.es/pdf/Es2984mar_A.pdf

SBC, 2-27 May 2013, http://www.scb.se/statistik/_publikationer/ME0201_2013M05_BR_ME60BR1301.pdf

Ipsos/Dagens Nyheter, 4-23 April 2013, <https://web.archive.org/web/20150924040412/http://www.ipsos.se/sites/default/files/pdf/valjarbarometern-2013-04.pdf>

La Libre Belgique, 25 May 2013, <http://www.lalibre.be/actu/politique-belge/la-n-va-perd-du-poids-le-ps-en-petite-forme-51b8fd19e4b0de6db9ca9dda>

Le Soir, 24 March 2013, <http://www.lesoir.be/node/213740>

Maltese general election 9 March 2013

Millward Brown/The Sunday Independent, 19 May 2013, <https://www.rte.ie/news/2013/0518/451139-millward-brown-opinion-poll/>

Red C/The Sunday Business Post, 24 March 2013, <https://web.archive.org/web/20140714234728/http://redcresearch.ie/wp-content/uploads/2013/04/SBP-28th-Apr-2013-Poll-Report.pdf>

Muut lähteet

Der europäische Föderalist (2017): Wenn am nächsten Sonntag Europawahl wäre (Oktober 2017): EVP verliert, Grüne und Rechte gewinnen, <https://www.foederalist.eu/2017/10/europawahl-umfragen-oktober-2017.html>

De la Baume, M. (2018): European Parliament backs (modest) electoral reform changes, Politico Europe, <https://www.politico.eu/article/meps-spitzenkandidat-electoral-reform-back-modest-changes/>

De la Baume, M. (2018): Socialists pick Germany's Udo Bullmann as leader, Politico Europe, <https://www.politico.eu/article/socialists-sd-pick-germanys-udo-bullmann-as-leader-european-parliament/>

Euroopan parlamentti (2015): Euroopan parlamentin vaalien tulokset poliittisten ryhmien mukaan, Järjestäytymisistunto - 1. heinäkuuta 2014, <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/fi/20150201PVL00021/Edelliset-eurovaalit>

European Parliament Directorate General for Internal Policies of the Union (2017): The Composition of the European Parliament - In-depth analysis for the AFCO Committee, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/583117/IPOL_IDA\(2017\)583117_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/583117/IPOL_IDA(2017)583117_EN.pdf)

European parliament (accessed 1.6.2018): MEPs by Member State and political group, 8th parliamentary term, <http://www.europarl.europa.eu/meps/en/crosstable.html>

Eurostatin väestötilastot, <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/download.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tps00001>

Eurostatin äänestysprosentteja koskevat tilastot:

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tsdgo310> jotka perustuvat:

International Institute for Democracy and Electoral Assistance (IDEA)'s Voter Turnout Database, <https://www.idea.int/data-tools/question-view/463>

Eurostatin väestöennuste 2019, http://ec.europa.eu/eurostat/data/data-base?node_code=proj

Garavoglia, M. (2018): Coming soon: Italy's Macron, Politico Europe, <https://www.politico.eu/article/italian-version-of-emmanuel-macron-champion-of-european-values/>

Grimmett, G., Laslier J-F, Pukelsheim, F., Ramírez González, V., Rose, R., Słomczyński, W., Zachariasen, M., Życzkowski, K. (2011): The Allocation between the EU Member States of the Seats in the European Parliament - Cambridge Compromise, European Parliament Think Tank, [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL-AFCO_NT\(2011\)432760](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL-AFCO_NT(2011)432760)

Herszenhorn, D., Barigazzi, J. (2017): Guy Verhofstadt's bridge too far, Politico Europe, <https://www.politico.eu/article/guy-verhofstadt-bridge-too-far-alde-5-star-movement-beppe-grillo-european-parliament/>

Müller, P., Reiermann, C. (2018): Macron Eyes Expanding His Movement Across Europe, Spiegel Online, <http://www.spiegel.de/international/europe/emmanuel-macron-seeks-to-expand-his-movement-across-european-union-a-1197934.html>

Levy-Abegnoli, J. (2017): ALDE-5 Star Movement deal collapses, The Parliament Magazine, <https://www.theparliamentmagazine.eu/articles/news/alde-5-star-movement-deal-collapses>

Oelbermann, K-F, Palomare, A., Pukelsheim, F. (2010): The 2009 European Parliament Elections: From Votes to Seats in 27 Ways, European Electoral Studies, Vol. 5 (2010), No. 1, pp. 148-182, http://ispo.fss.muni.cz/uploads/EVS/010/EVS2_2010_4.pdf

Service d'Information du Gouvernement (2017): European Elections 2019: a new voting system, Gouvernement.fr, <https://www.gouvernement.fr/en/european-elections-2019-a-new-voting-system>

Vincenti, D. (2017): Some MEPs ready to pick the fight for pan-EU lists, Euractiv.com, <https://www.euractiv.com/section/elections/news/some-meps-ready-to-pick-the-fight-for-pan-eu-lists/>

Kiihdytyskaista eurovaaleihin on Ajatuspaja Toivon julkaisu, joka tarkastelee vuoden 2019 eurovaaleja eri EU-maissa tehtyjen kansallisten puoluekannatusmittausten kautta. Tavoitteena on tarjota ajatuksia ja näkemystä tulevien eurovaalien tarkasteluun sekä ennakoida, minkälainen valittavan Euroopan parlamentin koostumus voi olla.

Ajatuspaja Toivossa kohtaavat ideat, tiedot, näkemykset ja ratkaisut. Tähtäimessämme edistyksellinen yhteiskunta.

Tervetuloa ajattelemaan uudesti!